

Een millennium

“bevallen”

in Brugge

Dr. William De Groote

VOORBESCHOUWINGEN - VERLOSKUNDE

- oudste tak van geneeskunde
- vroedvrouw oudste beroep!
- meest verwaarloosde tak van de geneeskunde
- eeuwenlang **alleen door vrouwen** beoefend
- idem **21ste eeuw** ???

BEVALLEN IN BRUGGE

- TOT 19^e EEUW
= THUISBEVALLING
- MATERNITEITEN
= (19^e) - 20 EEUWSE INSTELLINGEN
- Geen wetenschappelijke ondersteuning tot de 19 - 20^e eeuw

VOORGESCHIEDENIS ZWANGERSCHAP & VERLOSKUNDE

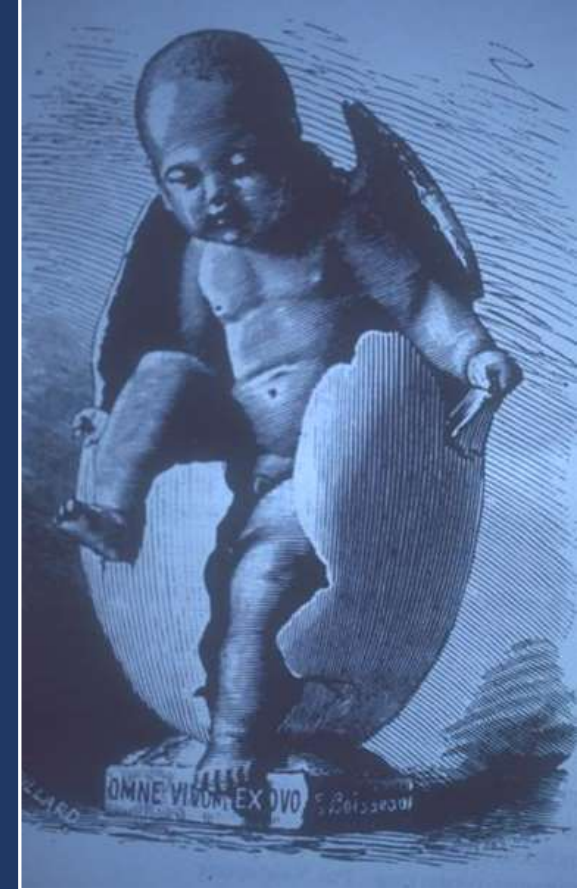

KENNIS VERLOSKUNDE

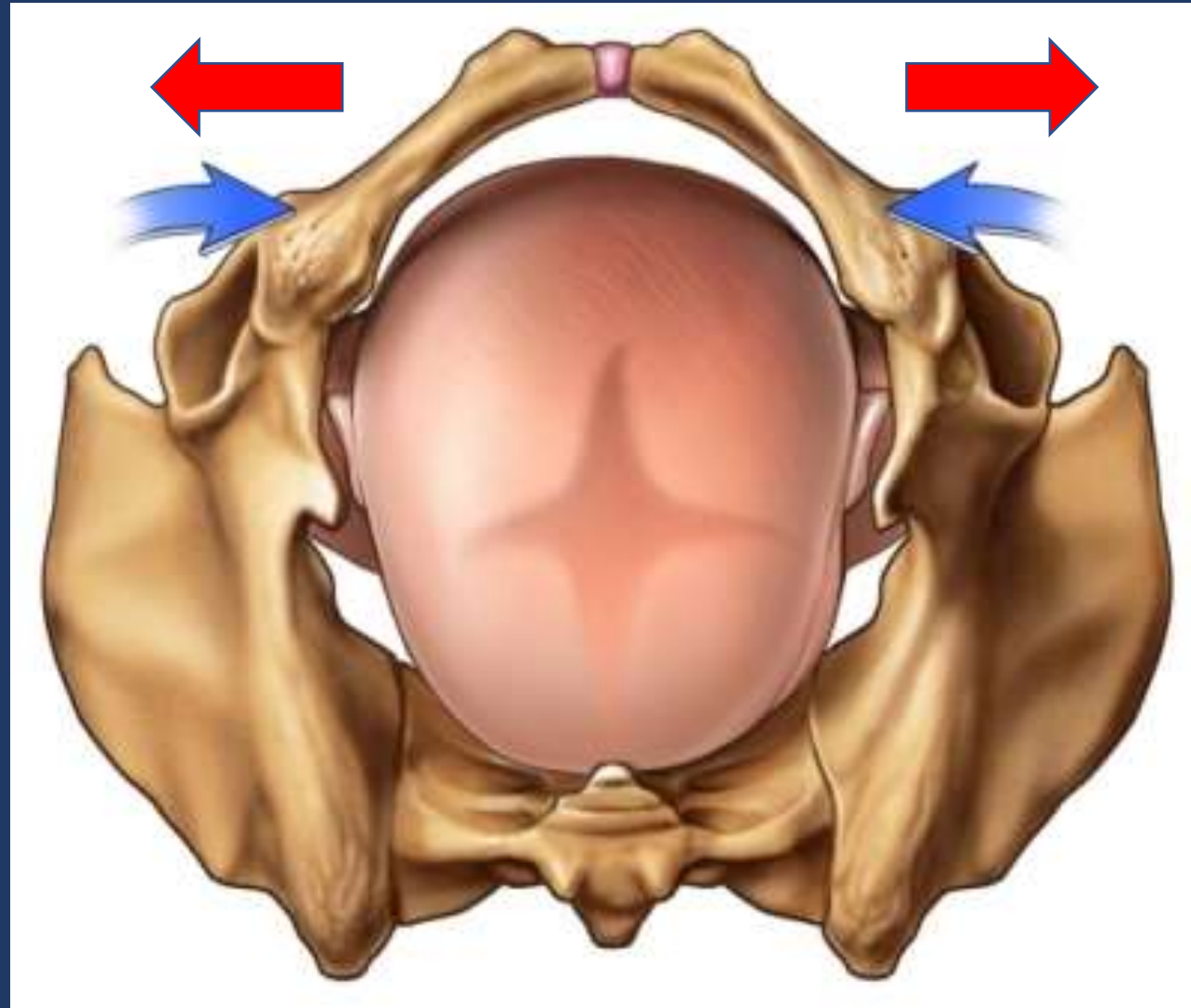
1^e MILLENNIUM

HIPPOCRATES – GALENISCH DENKEN

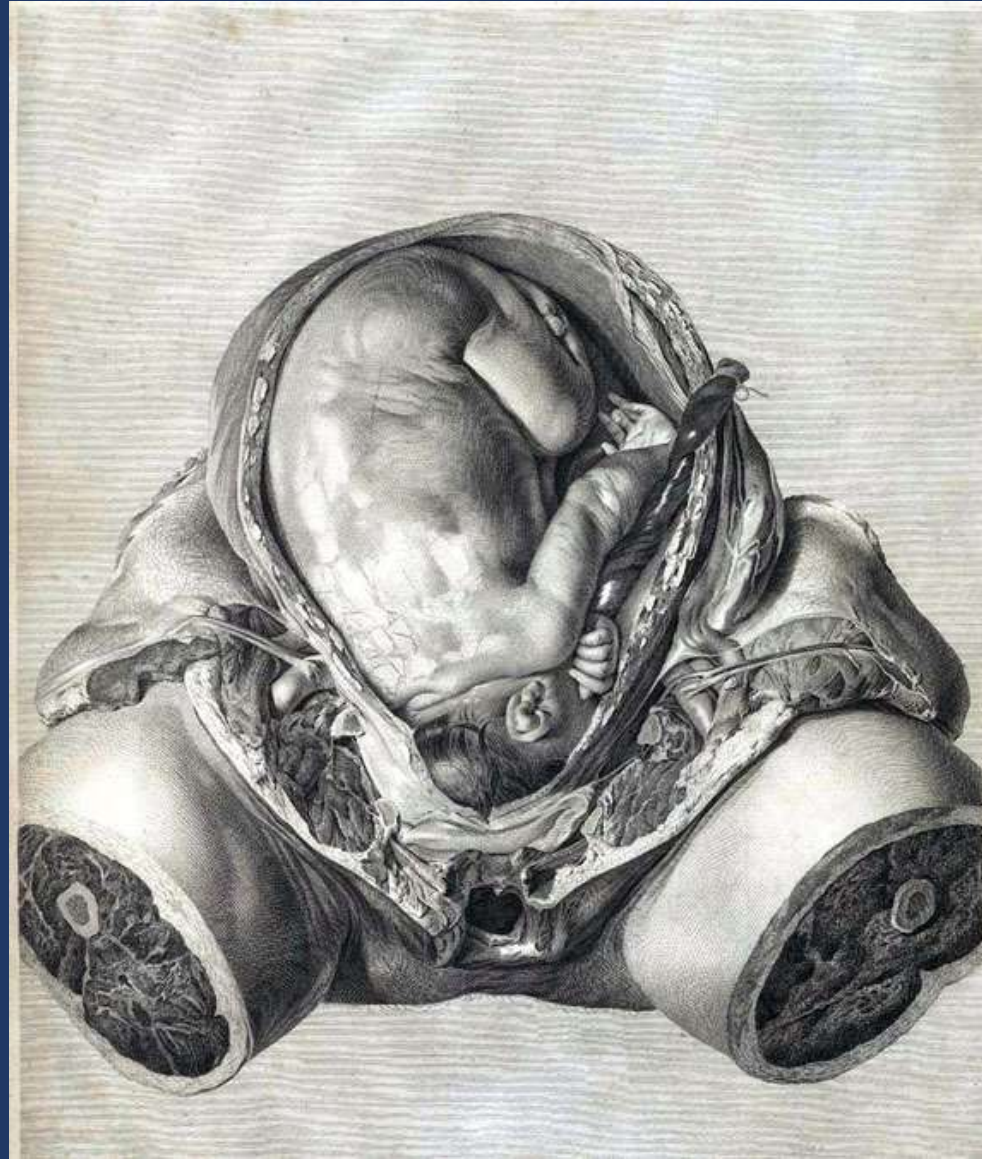
- de foetus komt op eigen kracht uit het moederlichaam / “als een kip uit het ei”
- actieve foetus
 - indien niet, geen volwaardige vrucht
- geen contracties
- geen kennis omtrent **bekkenverbreding** voor de bevalling (negatie bekkenring – bekkendystocie)

BEKKENDYSTOCIE

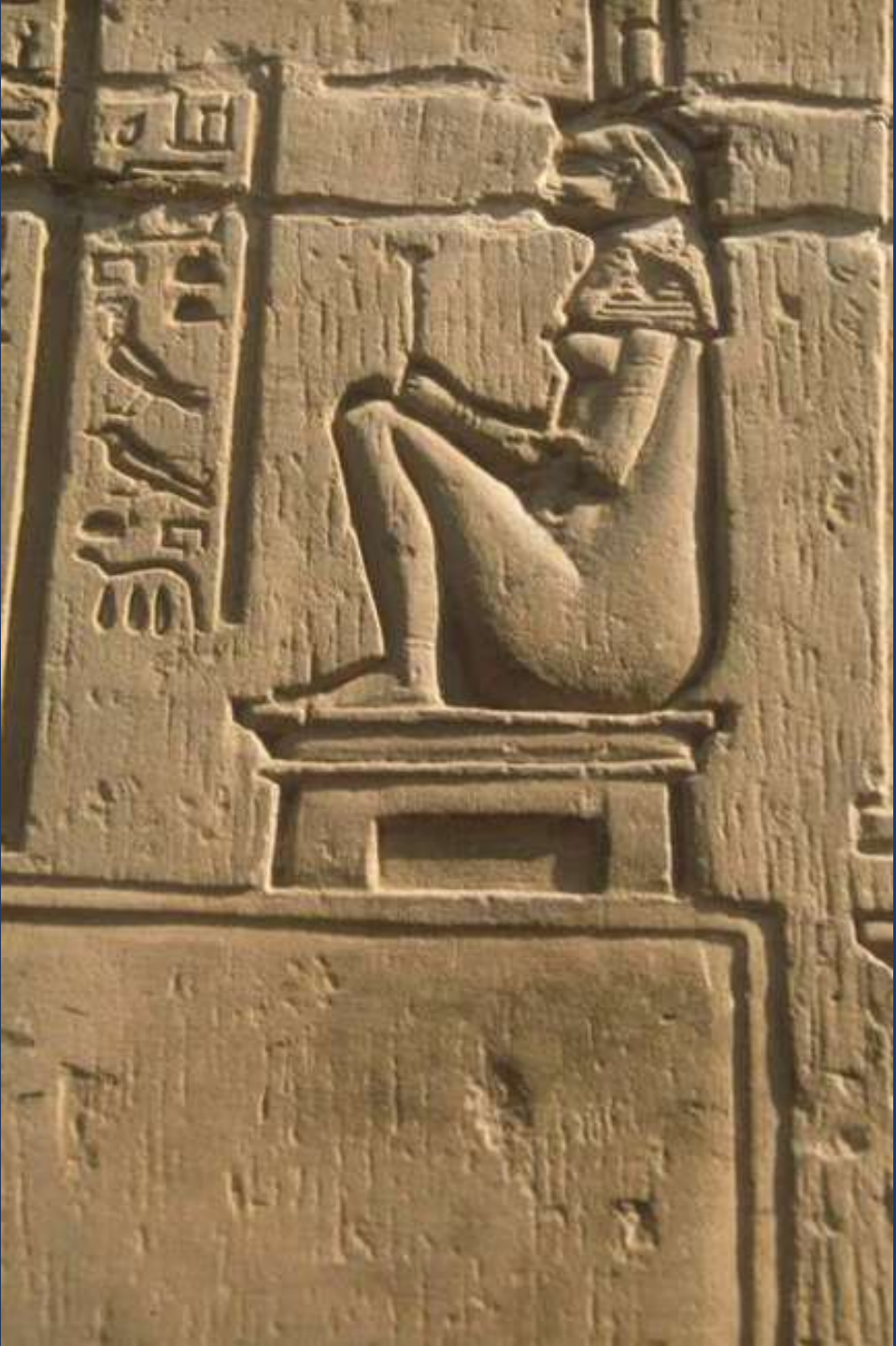

ACTIEVE FOETUS

E
G
Y
P
T
E

K
O
M
B
O

I
S
I
S

B
A
A
R
I
N
G
S
T
O
E
L

BRUGGE - KAROLINGISCHE TIJD

750 – 950

Vlaamse Kustvlakte - Waddengebied van Calais tot Denemarken - Terpdorpen
Schapenteelt - wolproductie
9^e eeuw - Brugge - 1^e burcht - Boudewijn I

“God is Uw heilmeester”

De Westerse Katholieke wereld

IN DE WESTERSE DUISTERE, VROEGE MIDDELEEUWEN IS DE VROEDKUNDE ZONDER ENIGE MEDISCHE BEGELEIDING

Lokale matrones

De Westerse Katholieke wereld

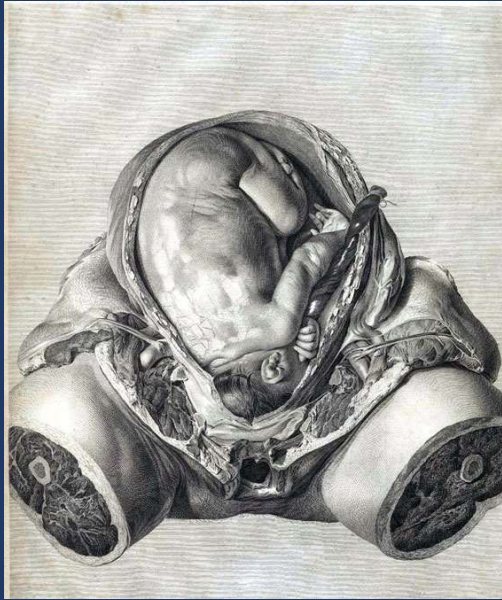
**DE BEVALLING IS EEN DAAD VAN GOD, WAAROP NIET MAG
INGEGREPEN WORDEN!**

Herman Boerhaave

1668 – 1738

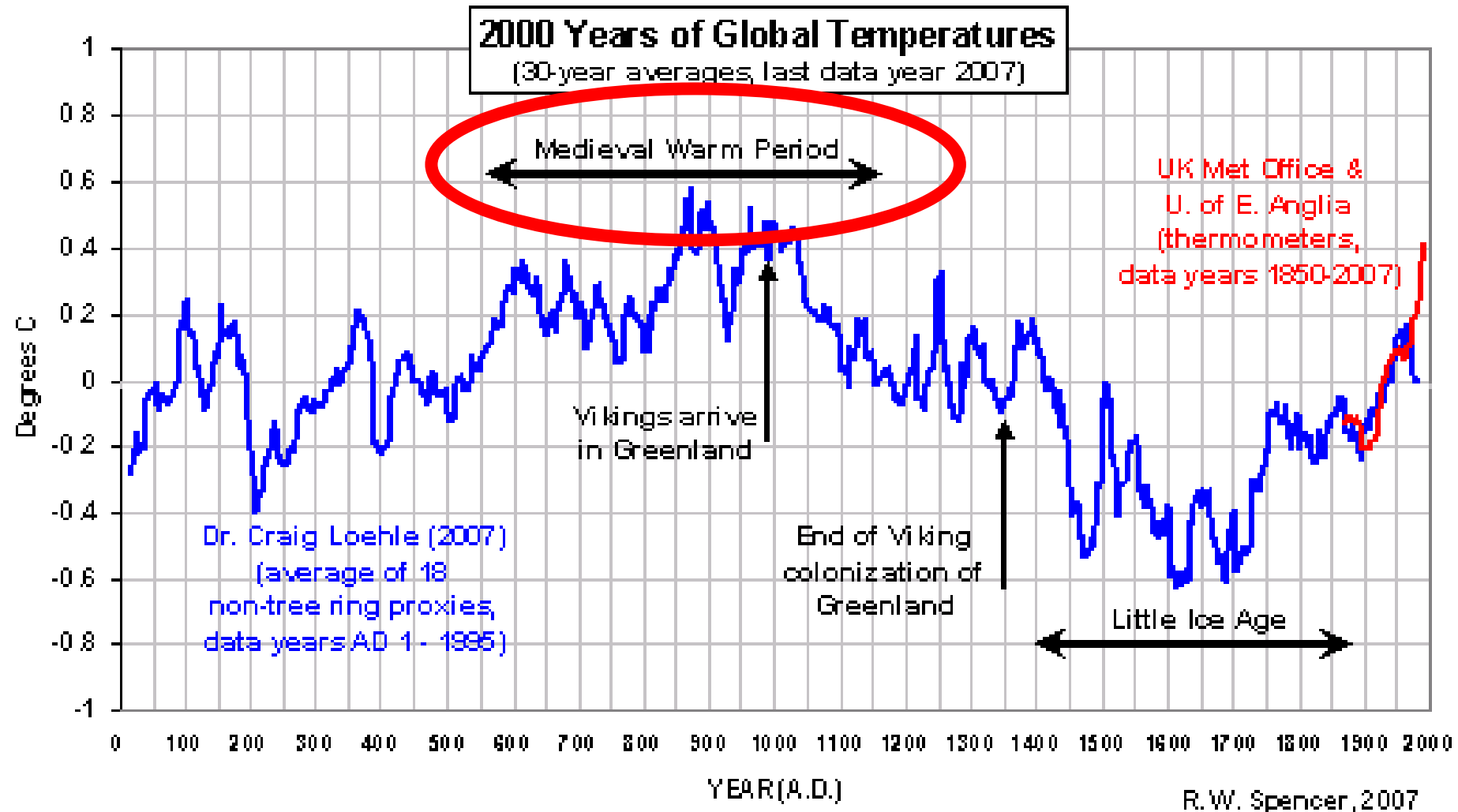
ACTIEVE FOETUS

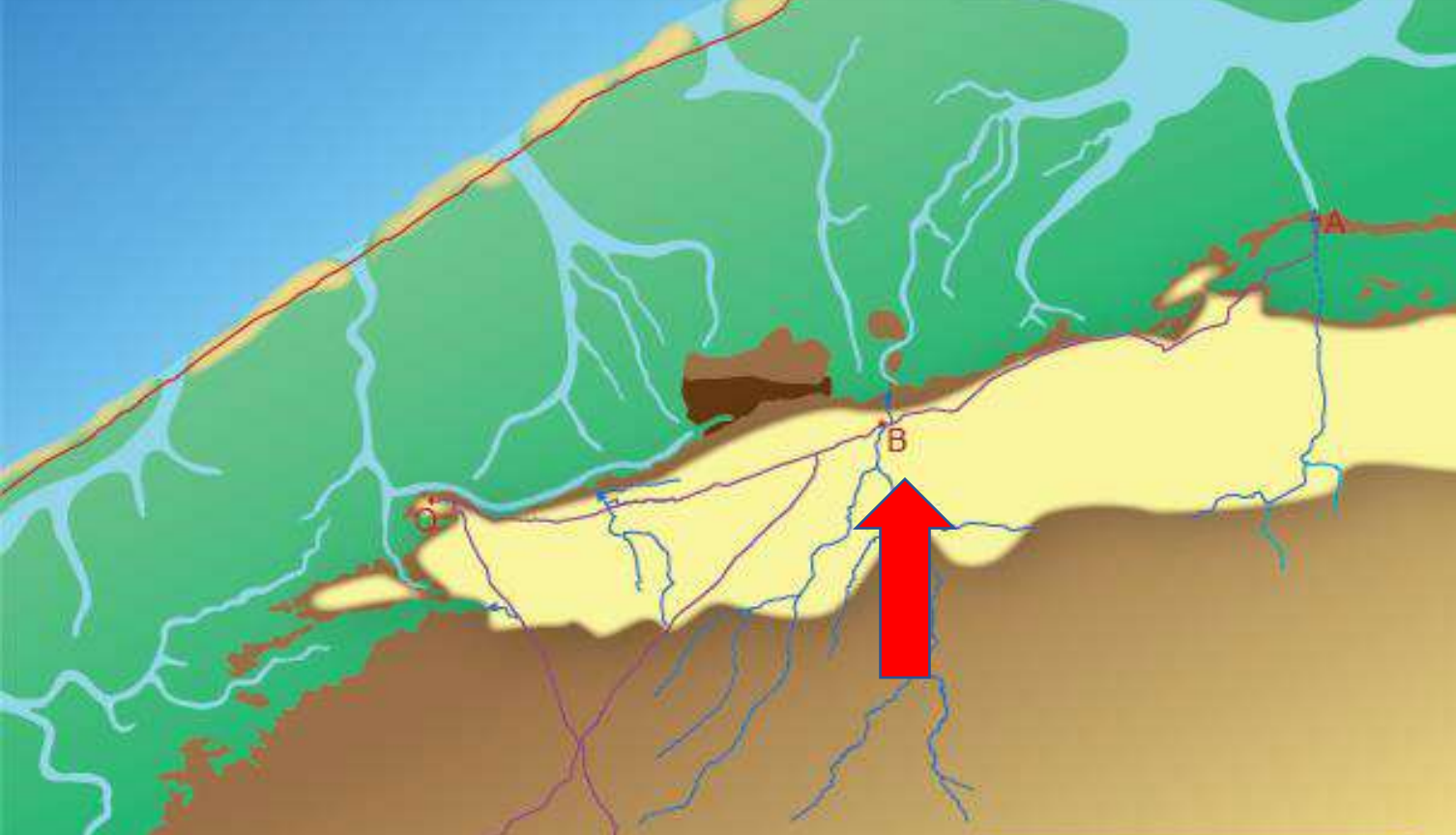

- “ Een moeijelycke baring, ’t komt door ’t gebrek des kinds “

De Middeleeuwse warmteperiode

- 11^e -12^e eeuw **stedelijke ontwikkeling** in Noord-Italië en Vlaanderen – met stads- en marktrechten
- Creatie van zorginstellingen - 1150 – Sint-Janshospitaal

DEMOGRAFISCHE EVOLUTIE VAN BRUGGE

- **Eerste industrialisatiegolf** met het ontstaan van de gilden, vnl. binnen de lakennijverheid
- **Massale migratie (1^e migratiegolf)** uit het platteland, vnl. tussen 1150 en 1300 - Schapenteelt in de Kustvlakte
 - 1127 – 5.000 inw. - (Galbertus van Brugge)
 - 1350 – 55.000 inw. – **Metropolitane Brugge** - (Jan Dumolyn) -- alle financiële - commerciële en **zorginstellingen** zijn aanwezig
 - Samen met **Parijs** (200.000 inw.) de belangrijkste stad van Noord Europa – bevolking 35.000.000

**Europese scharnier in de handelsbetrekkingen
Noord - Zuid**

LATE MIDDELEEUWEN BRUGGE

MEDISCH- PARAMEDISCHE BEROEPEN

Corporatisme

- MEDICUS (eerst clerici – latijn)
- CHIRURGYN
- BARBIER / BAERDEMAECKERS
- APOTHECARIS

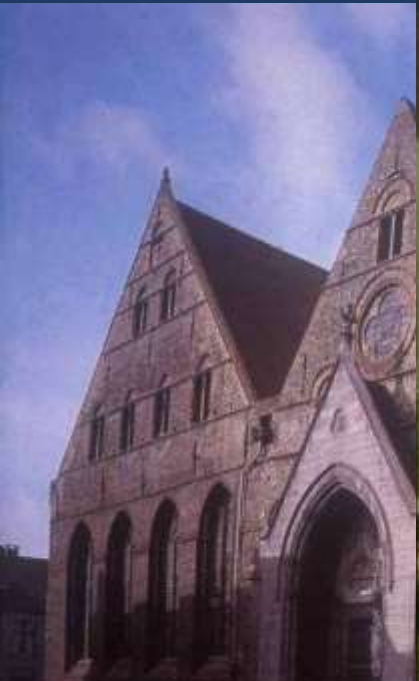
Geen enkele medische ondersteuning of - opleiding

- VROEDVROUWEN
(Stadsrekeningen 1312 – “vroede wyven”)

LATE MIDDELEEUWEN BRUGGE ZORGINFRASTRUCTUUR

Hospices – Sint-Jan & Potterie , Dulhuus , Wezen,....

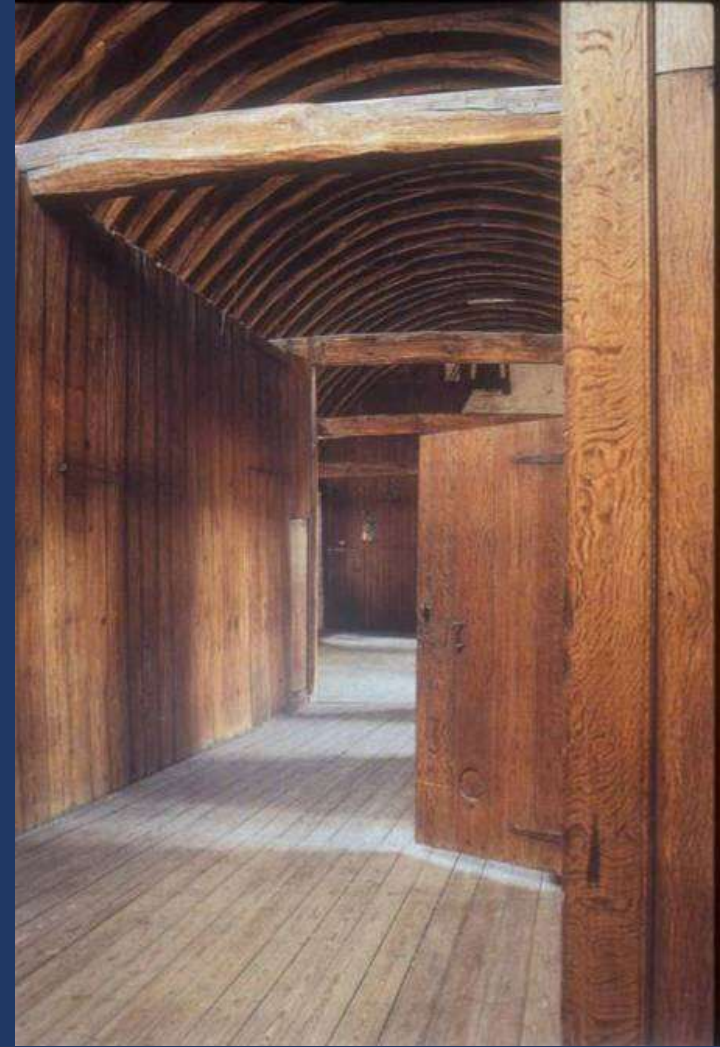

Geen materniteiten

SINT-JANS HOSPICE 1188

Geen kraamvrouwen !

- toevallige bevalling bij zieke vrouw
 - **Poorteressezolder**
- noodgeval – brand - ... (Poorters)
- Sint-Jan wilde **geen zuigelingenprobleem** bij het overlijden van de moeder

HOSPICE - MARGINALITEIT

- ligt op het pad van de Heer
- men gaat naar een hospitaal niet om te genezen maar om te **sterven**
- l'antichambre de la mort

- **geen** geestesziekten
 geen pestlijders
 geen kraamvrouwen

POORTERESSEN BEVALLEN THUIS

V
R
O
E
D
V
R
O
U
W
E
N

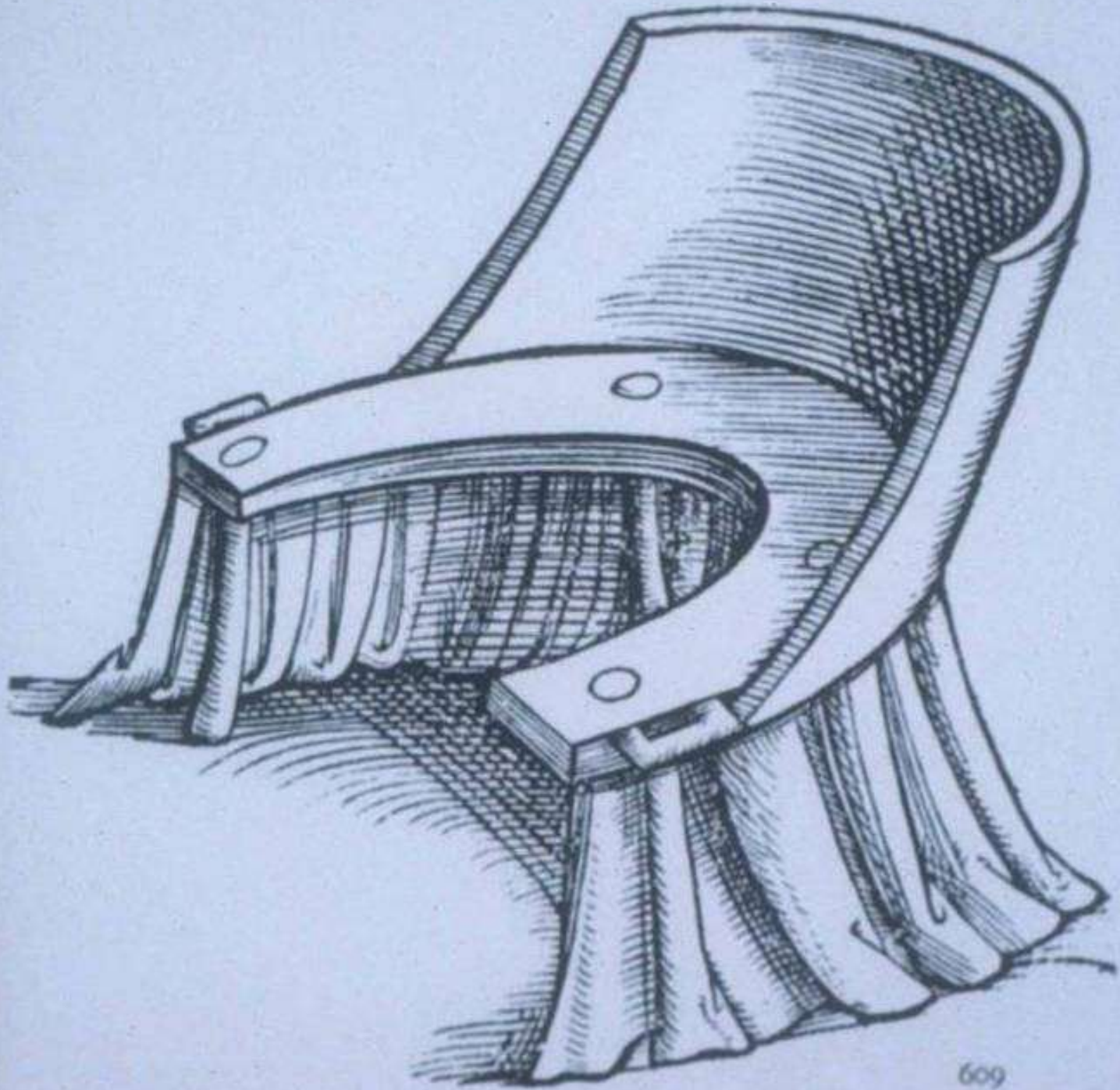

VROEDVROUWEN

**MEDICUS
ASTROLOGIE**

DZENTHEND

BEVALLEN

Et ne fut nos piez ne nous tenons
Et nul lieu n'allons ne venons
Et ne s'fond de vertu humaine
Jusqua long temps et a grant paine

Du cry de l'enfant haultement
Et des douleurs d'enfantement

Dur la misere de nature
Demostrez toute creature
Humaine crie a sa naissance
C'est de douleur vraie cognoissance

THUISNORRG

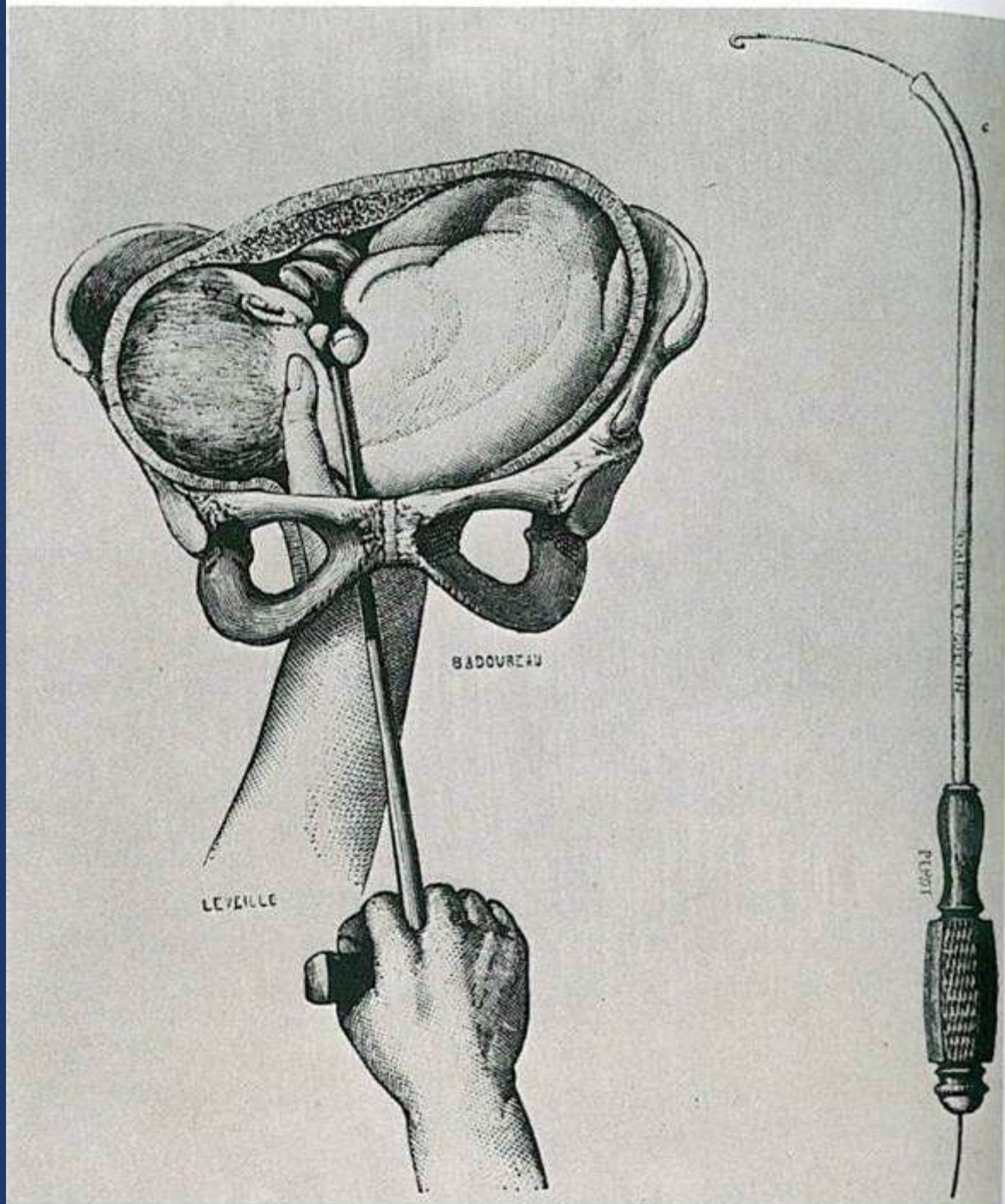

VROEDVROUWEN - COMPLICATIES

- kindersterfte
- moedersterfte
 - bloedingen / vloed
 - kraambedkoorts
- gebrekkige opleiding
- embriotomie

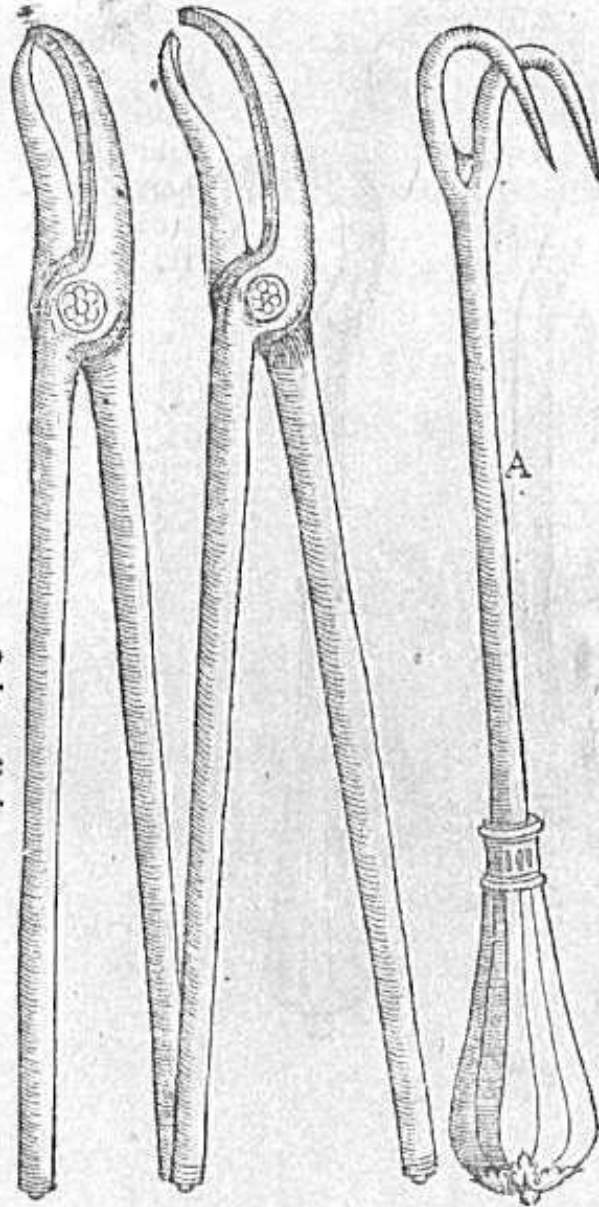

EMBRIOTOMIE

Instruments

Tenailles
propres à
teffect
que l'in-
strument
precedent

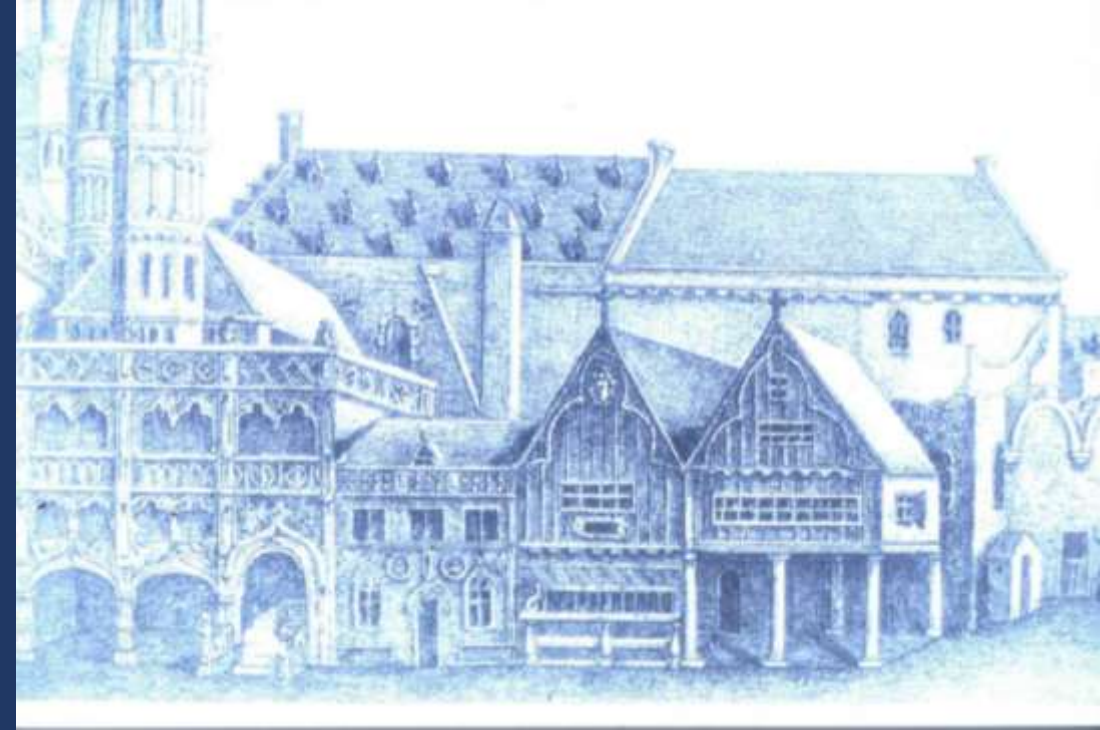

A
Autre cro-
chet pour
extraire
vne mole
de la ma-
trice.

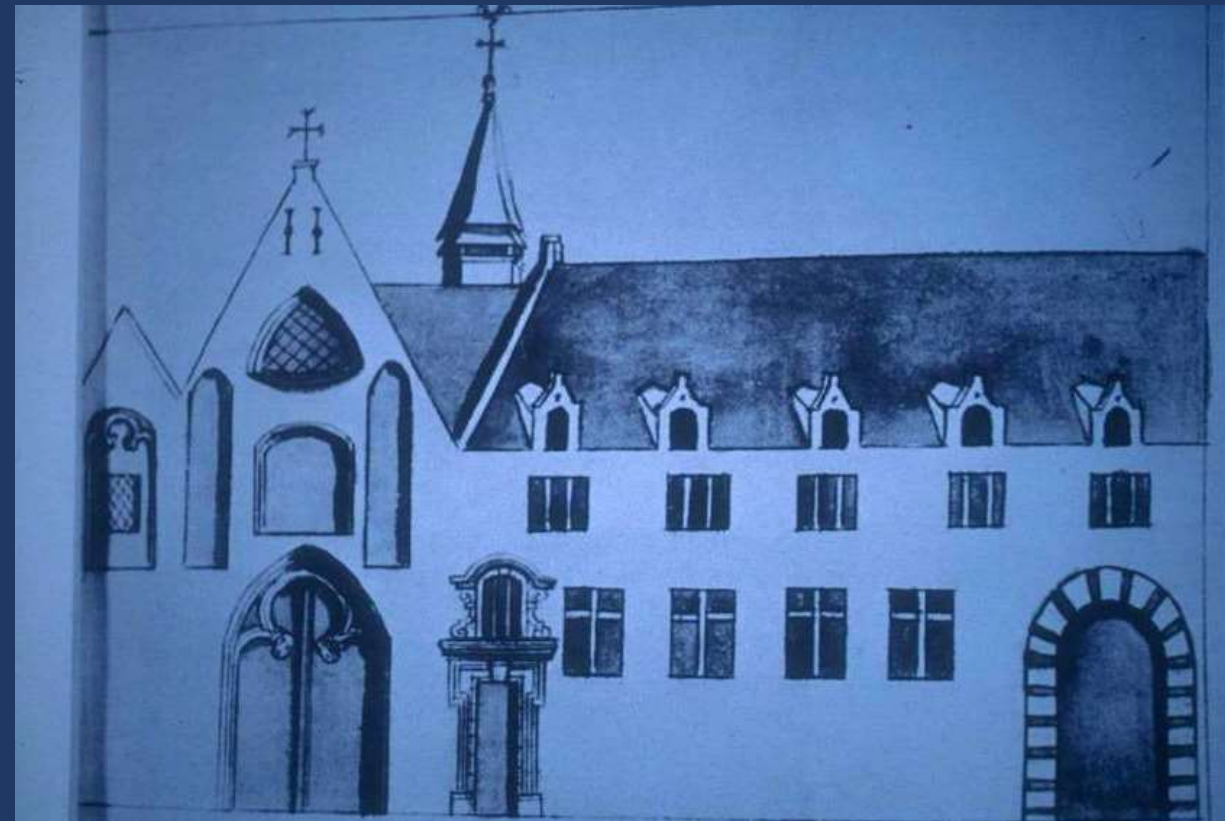
STADSVROEDVROUWEN

- 1351: stadsvroedvrouwen
 - bevallingen in het **steen**
 - **visitaties**: i.v.m. civiele en kerkelijke rechtspraak
medisch onderzoek bij vrouwen enkel door vroedvrouwen
“vrouwen die men zeide dat zij vercracht waeren”
 - bevallingen in Sint-Juliaan

SINT-JULIAAN TEN DULLEN

- Dulhuus = psychiatrische instelling
- v.a. 1594: passanten-kraamvrouwen (1550?)
 - ongehuwde moeders
 - soldatenvrouwen
 - prostitues

SINT-JULIAAN TEN DULLEN

v.a. 1600: - DULHUYS (St.-Juliaan Ter Dullen)
- Officieel: **stadskraaminrichting**

- stadsvroedvrouwen
- andere hospices zenden door naar St.-Juliaan
- **kind en moeder in 1 bed (T°)**
- vondelingenopvang (Sint-Hubrecht)
- Wezen - Sint-Elisabeth - Bogaardenschool

RODE VROUWEN - “ROOVROEVROUWEN”

Pestepidemies

➤ Pesthuizen – kraamhuizen”

➤ 1553

➤ 1623

➤ 1666

VROEDVROUWEN BRUGGE

- Exclusief vrouwelijk beroep
- Pseudo-gilde
- Kennisoverdracht over verschillende generaties – vaak **analfabete - vrouwen** - matrones

OPLEIDING VROEDVROUWEN BRUGGE

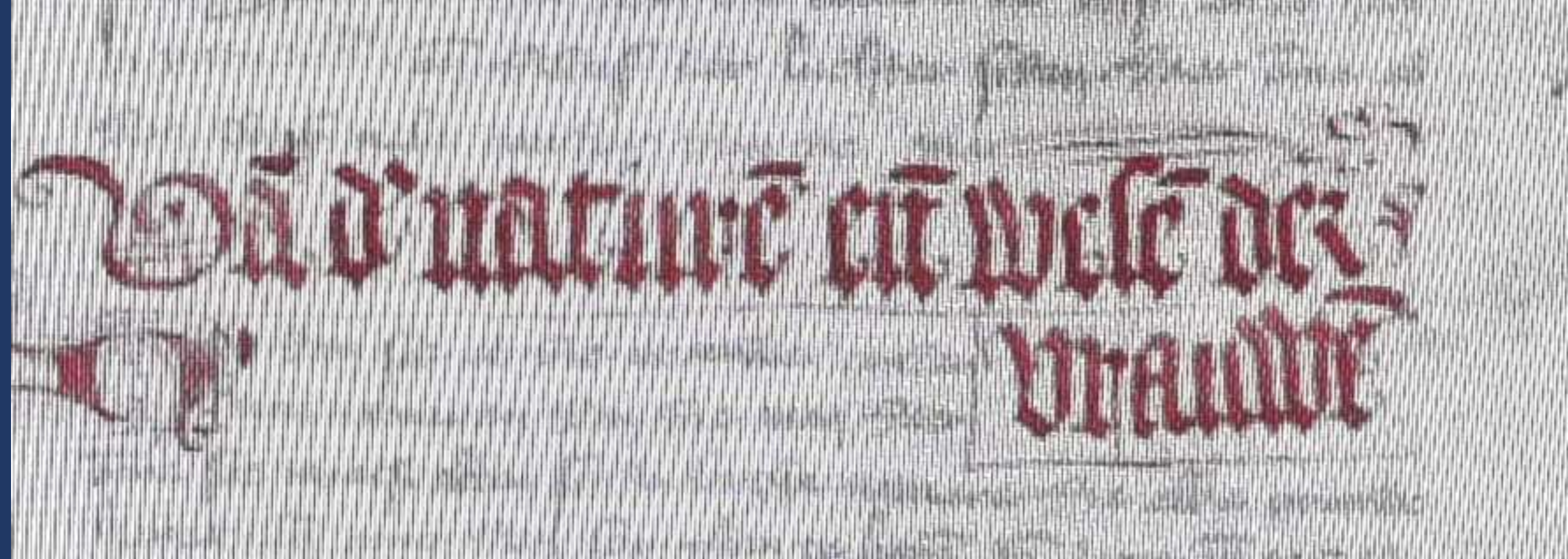
BRUGSE LIBER TROTULA !

LIBER TROTULA

- Trota
- 11^e – 12^e eeuw
- Vrouwelijke arts - Salerno
- Handboek over vrouwen aandoeningen
- Latijn - vertalingen - volkstaal - Middelnederlands

“Van de nature en de wesen der vrouwen”

Hic incipit lib Trotula

I besse alle vrouwen die dit sullen
sien ope haren leuen. hem besse dat
si my niet en ulechten. Want ic en
hebbe lang dit niet ghescreuen te se
maer te haren profien. Want dat se
nauere heeft dat en nichme niet
wel nemen. **D**ie en come dat se
nede gane bouen nauere. Dat se dat bellege saken
maet mede. En dat se gane nauere

Eerst van der matricen

Die en warden en bellege ha met dit al die
spullen nauere. En dat mitteli come. Dat
vrouwen. ja come al die dat si elken come heet in haren
matricen. Dat se saken nauere. Dat se alle bi name

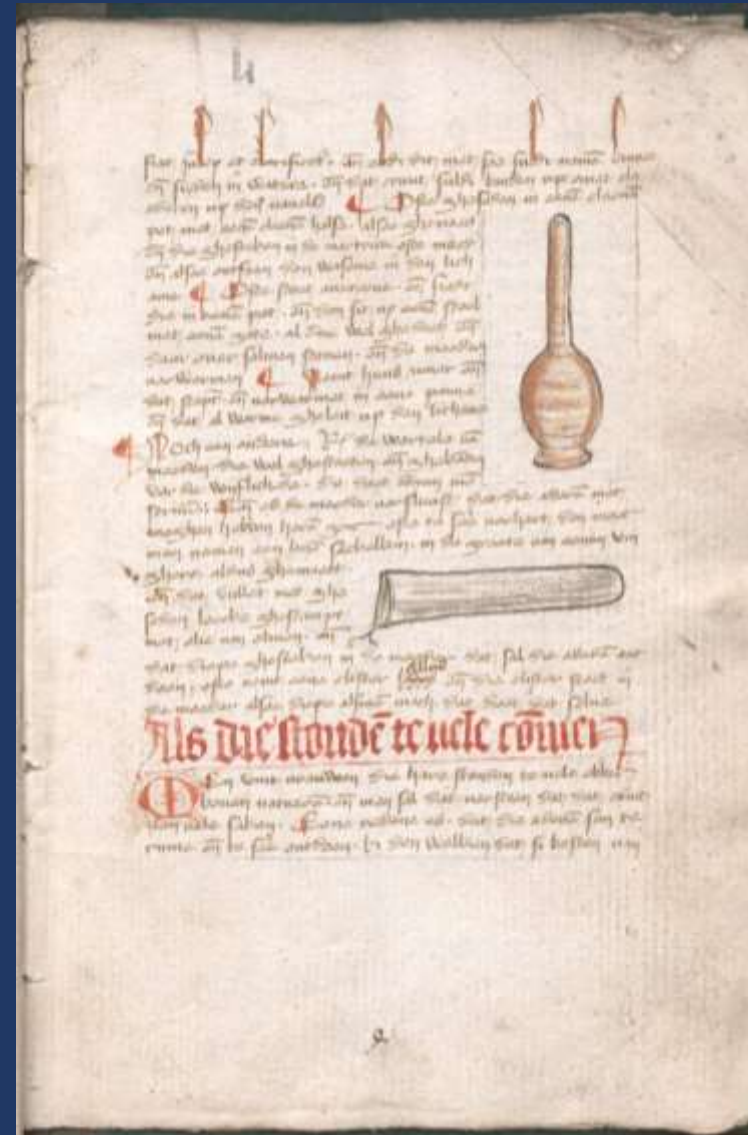

“Eerst van der matricen”

Kruidenbad met voeten op een koude steen

Fumigatiepot – vaginale kruidendampen

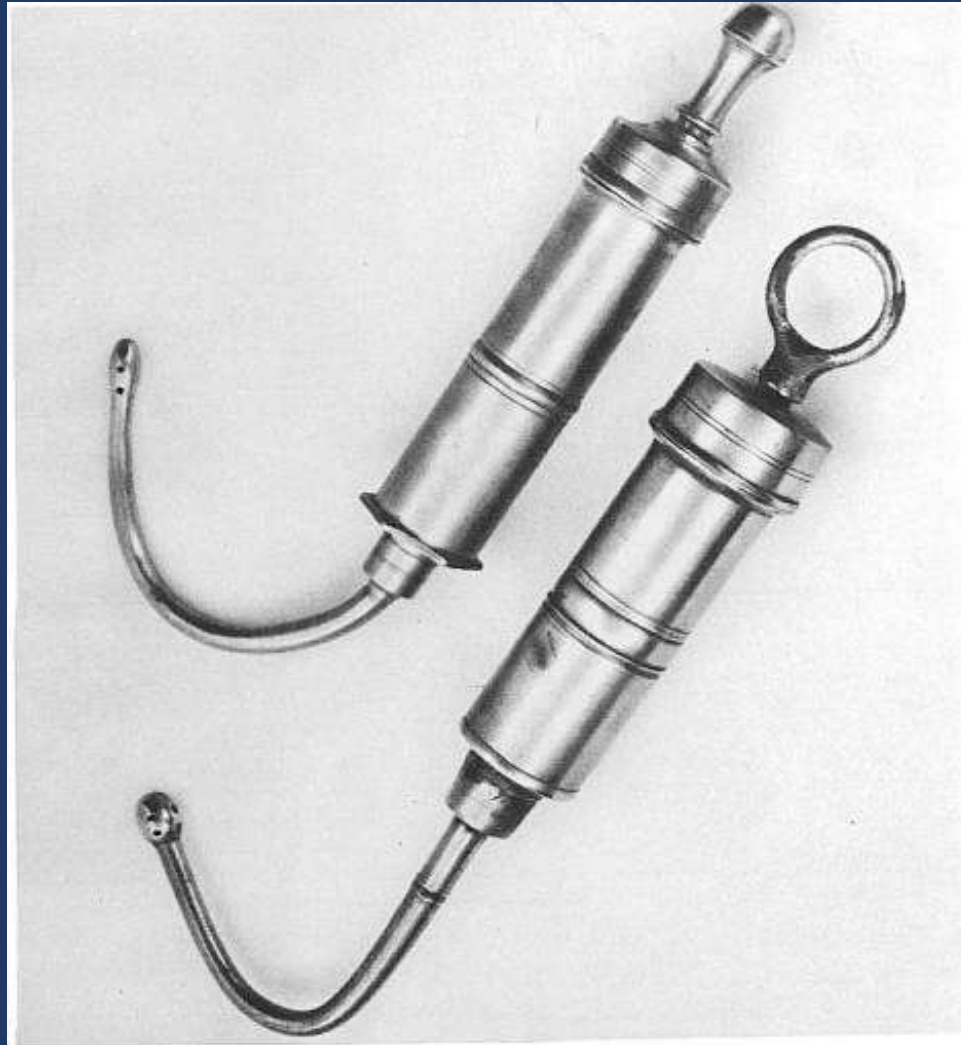

VERORDENINGEN VAN DE KERK

- WETEN IS DWALEN (geloven - Scholastiek)
- **DOOPPLICHT VOOR VROEDVROUWEN**
- CONCILIE VAN KEULEN – 1250
 - “keizersnede verplicht bij zwangere vrouw die overlijdt op einde van de zwangerschap”
 - (dopen – begraven gewijde grond kerkhof)

DOPEN IN UTERO

C
L
Y
S
T
E
R
S
P
U
N
T

KEIZERSNEDE - SECTIO CAESAREA

= **DODE KRAAMVROUW**

➤ DOPEN VAN HET KIND - “**begraven gewijde aarde**”

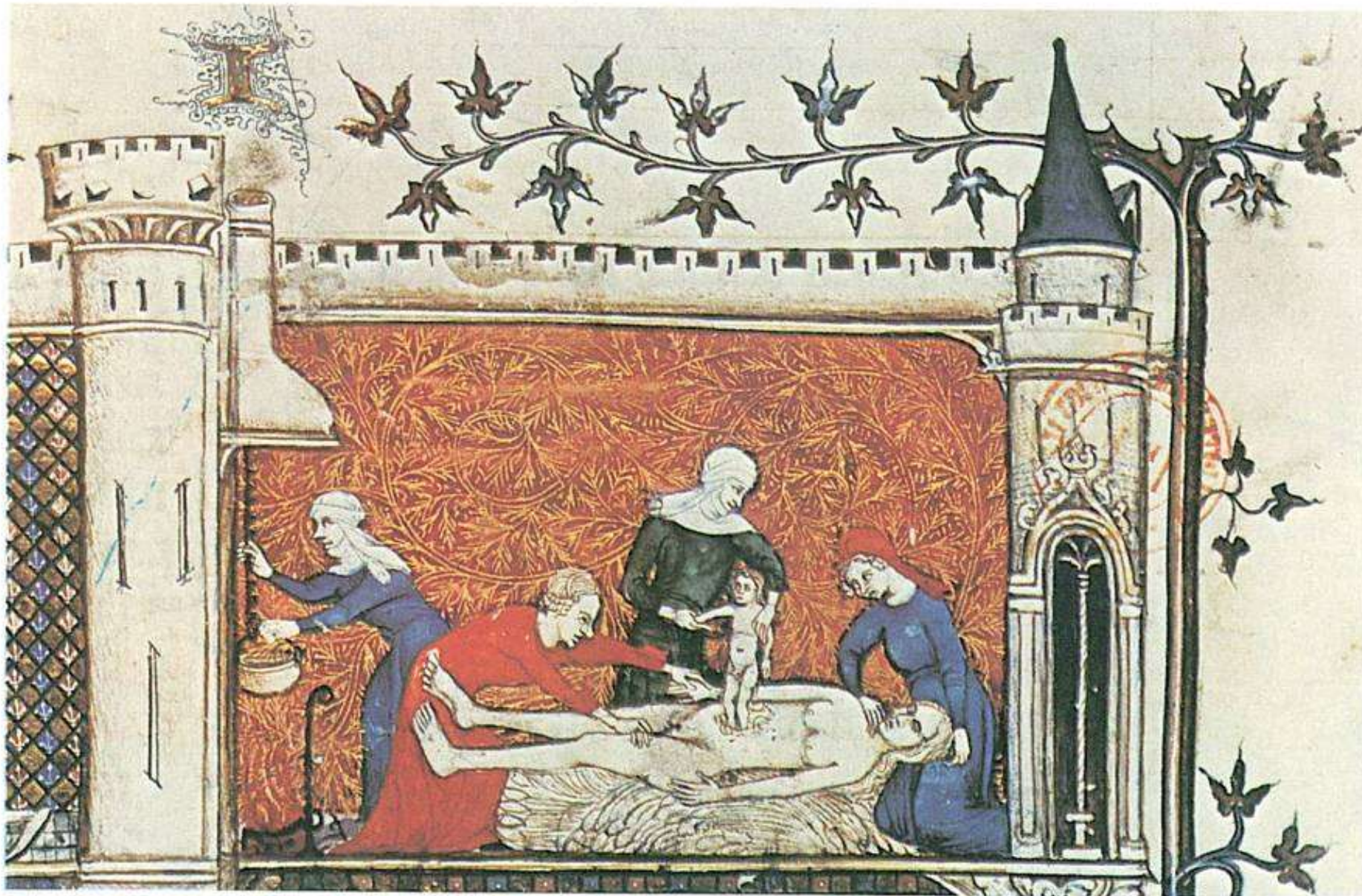

B
R
E
K
E
N
V
A
N
D
E

M
A
T
U
L
A

SECTIO CAESAREA OP EEN DODE VROUW

SECTIO OP LEVENDE VROUW

- 1500 - NUFER – Zwitser
 - varkenscastreerder
 - eerste keizersnede op levende vrouw = echtgenote
- 1689 - JEAN RULEAU
 - eerste succesvolle keizersnede op levende vrouw
- 1663 – HENDRIK VAN ROONHUYSE (Amsterdam)
 - “chirurg in Brugge – 7 x succesvolle sectio op eigen vrouw”

S E C T I O -

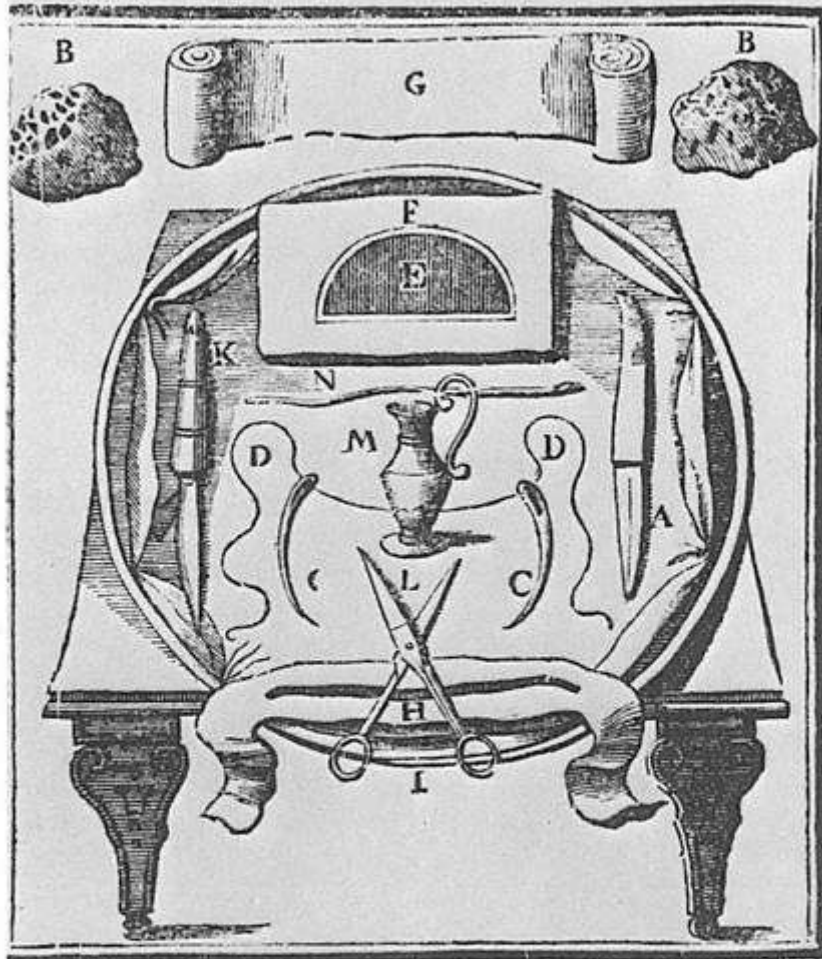

A A N N U - S

Hasain homme a
qui dieu a donne
raison et enten
dement. se doit
le corps servir et obeir. Car la
me a en soy l'image de dieu et
la samblance parcelllement. et
le corps est uers commun a la

Instrumens pour l'operation Cefarienne.

Ceux qui conseillent cette operation à une femme vivante, disent qu'avec ce bistouri *A*, il faut faire une grande incision à la partie laterale du ventre, en traçant la figure d'un croissant, & ouvrir tout de suite le fond de l'uterus, pour en tirer l'enfant par les ouvertures faites à ce viscere, & au bas ventre par le même instrument; qu'on doit avec ces éponges *B. B.* imbiber tout le sang

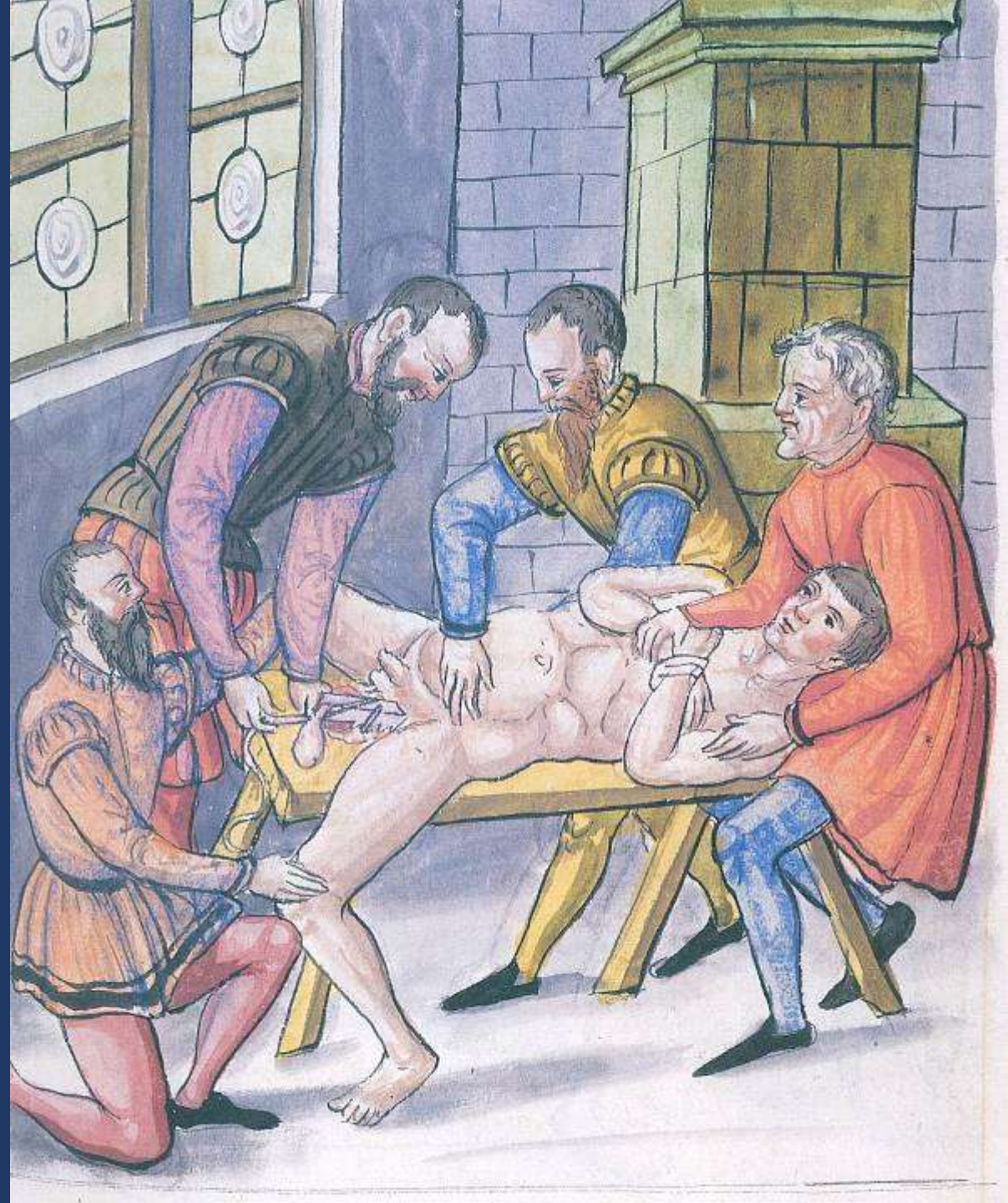
G
B
R
E
K
K
I
G

I
N
S
T
R
U
M
E
N
T
A
R
I
U
M

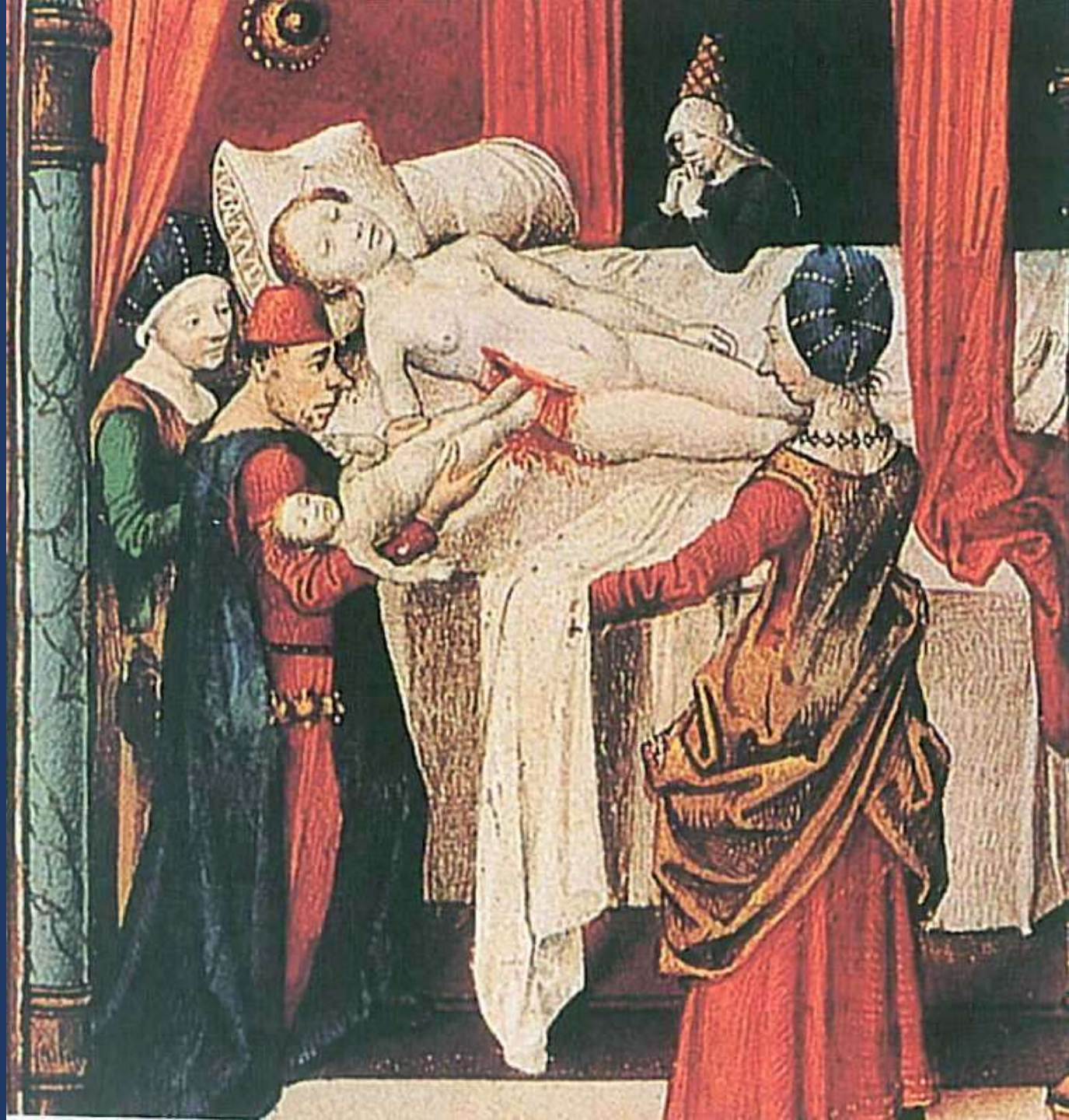

GEEN ANEASTHESIE

- mandragora
- ethyl

LATERALE INSNEDE

**“ ... pas
d’humanité
pour
l’entreprendre!”**

**Geen medische wetenschap
Zwangerschaps-complicaties**

DEVOTIE

***“IN EEN WERELD ZONDER WETENSCHAP
ZIJN GOD EN ZIJN GENEESHEILIGEN
DE LAATSTE REDPLANK”***

VOLKSDEVOTIE

DIENEN – GENEESHEILIGEN

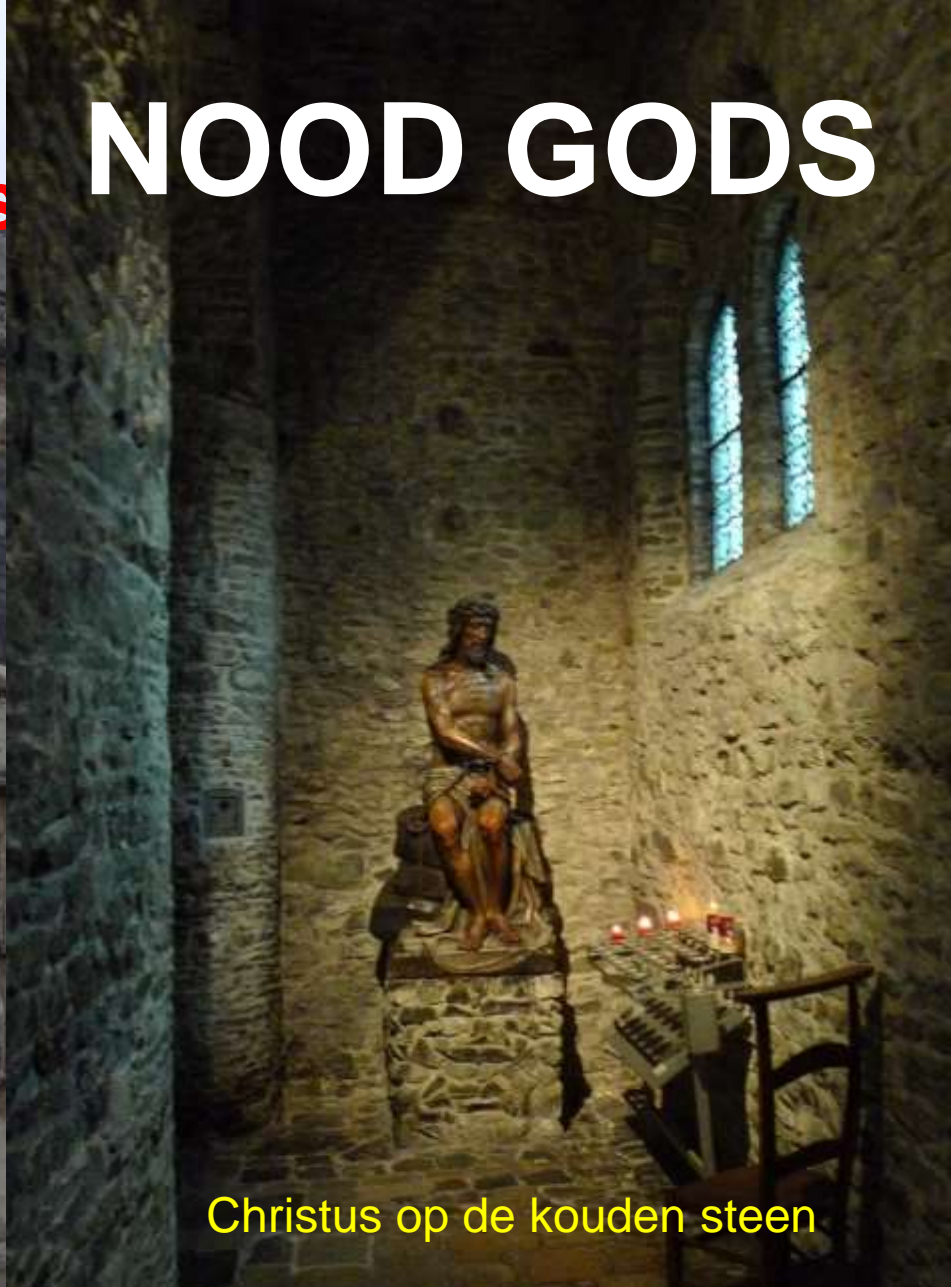
OPDAT – OMDAT

NOOD GODS

“De” s

ngen

Christus op de kouden steen

Epicentrum van de Brugse devotie

VOORSPOEDIGE BEVALLING

PIJNLIJKE WEEËN / VLOED

- “ ‘t Heilig Bloed” - “Kramplintjes”
- “Vloed” – nabloedingen
- “Rooie lintjes”
- Missaal – omgorden - opeten

HEILIG BLOEDBASILIEK

LINTJES TEGEN DE BLOEDINGEN
Contact met relikwie Heilig Bloed
Tertiaire reliek

H. COLETA VAN CORBIE

CLARISSEN - ARME KLAREN - COLETIENEN
“KLETTENUNNEN”

- Haar moeder was al over de zestig bij haar geboorte
- Onvruchtbaarheid
- Voorspoedige bevalling

“Masseur ‘t is vo de vôle”

- Zwarte sluier van de Heilige Coleta

BIJGELOOF - VOLKSREMEDIES IVM. DE ZWANGERSCHAP

“Onvruchtbaarheid is een probleem bij de vrouw”

- Voor haar :
- Merriebloed – Hazebloed ...
- Gedroogde placenta, foetus, navelstreng, ...handel vroedvrouwen
- Voor hem :
- Dode muis in de broekzak
(overdracht op – **sympathieleer**)

17e EEUW

- 16de eeuw – ANATOMIE
- 17de eeuw – FYSIOLOGIE

FRANCOIS MAURICEAU

1637 – 1709

“boegbeeld van de accoucheurs”

(accoucheur = chirurgyn – vroedman)

OPLEIDING VROEDKUNDE BRUGGE

- vanaf 2e helft 17de eeuw
 - scholing voor vroedvrouwen door medicus en chirurg ingericht door “**Collegium Medicum**”
- 1697
 - Cornelis Keldermans
 - “**ambt ende plicht der vroedvrouwen**”

Cornelis Keldermans

ONDER-WYS
VOOR ALLE
VROED-VROUWEN,
RAECKENDE HUN
AMPT ende Plicht.

*By een vergaert, ende ghestelt, ten
dienste van het Ghemeente, met
vraeghen, ende antwoorden:*

DOOR

CORNELIS KELDERMAN,

STADTS-CHIRURGIN.

TOT BRUGGHE,

Ghedrukt by *Ignatius van Pee*, Stadts-
drucker woonende op den Burgh.
M. D. C. XCVII.

Titelblad van Keldermans
vroedvrouwencatechismus (1697).

“PLICHT”

Contrareformatie

- anticonceptie
- abortus – provocatus
- engeltjes-maaksters
- handel in foetus-delen en placentas
- **HEKSERIJ**
1638 Maeyken van Karrebrouck
- MANDRAGORA - ALRUIN
- HEKSENZALVEN - HALLUCINATIES

H E K S E R I J

O M G A N G
M E T

D E
D U I V E L

EED VAN DE VROE-VROUWEN

- Brugge - decreet 20/11/1696 - “Eed van de vroe-vrouwen”
- moeilijke geboorte – direct **chirurgyn of medicus** bijroepen
- geen medicatie voorschrijven zonder doktersvoorschrift
- geen kinderen te vondeling leggen
- enkel dopen in noodgevallen
- “Rooms Apostolyke Catholieke” instelling

EED V/D VROE-VROUWEN

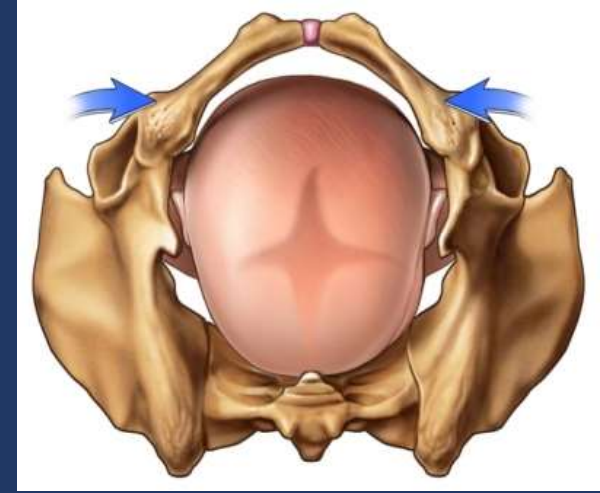
1759

- toezicht op vroedvrouwen - activiteit door – **pastoor**
- “voorbeeldig leven”
- vroedvrouwen – **catechismus** - (F.D. Van Daele)

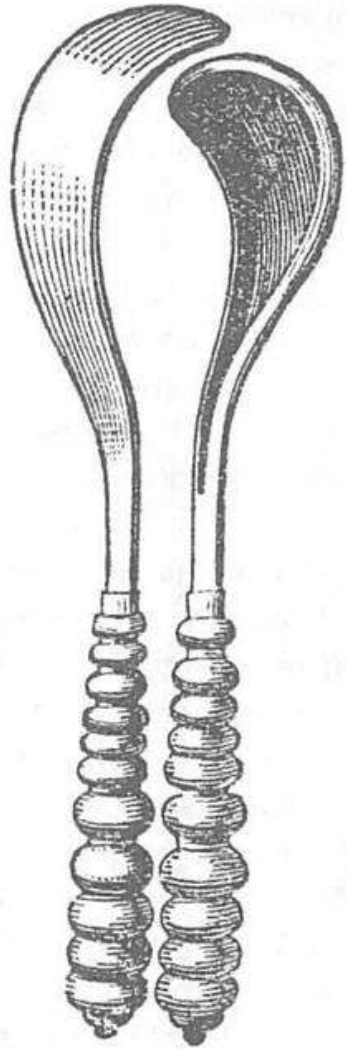

18e EEUW – VERLICHTING

- begin van de integratie van de verloskunde binnen de **medische wetenschap (?)**
(Jean Louis Baudelocque 1746 – 1810)
- **bekkenleer?** / actieve foetus ?
- Jan Palfijn – 1722 – **verlostang**
- Sigault - 1777 – **symfysiotomie** = schaamvoegsnede

Symfys

Jan Palfijn - Kortrijk 1650 – Gent 1730

sneede

18^e EEUW BRUGGE

- 1752 – Brugge - Chirurgyn – accoucheur
- 1775 - Cursussen voor opleiding vroedvrouwen
 - door het “Magistraat van **Het Brugse Vrije**” - Maldegem / Gistel

TOT 19e EEUW

**GEBREKKIGE OPLEIDING
OVERLEVERING VOOR VROEDVROUWEN
MET RAMPZALIGE TOESTAND OP HET PLATTELAND**

A MIDWIFE GOING TO A LABOUR.

Feb. 24. 1846. by Thos. Agnew & Sons, London.

EINDE 18^e EEUW - CONTROVERSE

Interventionistische obstetrie

toov.

Oer – concervatieve school

Herman Boerhaave

1668 – 1738

➤ Actieve foetus

➤ “ Een moeijelycke baring, ´t komt door ´t gebrek des kinds “

TURNING POINT - 1817

THE TRIPLE OBSTETRIC TRAGEDY

VERANDERT DE KONINKLIJKE –
EN DE OBSTERISCHE
GESCHIEDENIS

Princess Charlotte
Echtgenoot Leopold van Saksen-Coburg

TRIPLE OBSTETRIC TRAGEDY

- Princes in uitstekende gezondheid
- Dieet – bloedlatingen
- 50 uur arbeid
- niet – interventieistische vroedmeester Dr. Croft
- **Stuitligging** – weigert pijnstilling en gebruik van de forceps
- **Doodgeboren zoon** – 9 pond
- Post partum hemorrhagie – overlijden van **Princes Charlotte**
- Dr. **Richard Croft** voelt zich schuldig aan de 2 doden
- Pleegt zelfmoord

QUEEN VICTORIA

1837 – 1901

KONING LEOPOLD I

1831 - 1865

Het einde van een tijdperk!

- De buitenlandse hoven spraken van een onvoorstelbaar **verloskundig falen**.
- Ook de **medische wereld** reageerde scherp tegen het **conservatisme**

BRUGGE

BEGIN HOLLANDSE TIJD

BRUGS ONDERWIJS DRAMA

HOLLANDSE TIJD – 1816

Brugge misloopt voor de 4^e maal de Universiteit

Conspiratie der Augustijnen 1441 / Collegium Trilingue 1517 / Fundatie Cuba 1539

- Willem I der Nederlanden wenst de oprichting van **zes rijksuniversiteiten**
- 3 in het Noorden en **3 in het Zuiden**
- Commissie adviseert **positief voor Brugge**
(5 stemmen op 6)
(contra Kan. De Bast – Gent)
- Zuiden – 3 Rijksuniversiteiten

Brugge / Leuven / Luik

De Hollandse periode 1815 - 1830

- Koning **Willem I** der Nederlanden
- 25 september 1816 – toewijzing aan **Gent**
- Door manipulete van de **Gentse Orangisten**
- Compensatie
 - **Koninklijk Atheneum**
 - **Vroedvrouwenschool**

- *Gent: opening 9 okt. 1817*
- *Kroonprins Willem Frederik*

BRUGGE - TROOSTPRIJS

- Provinciale vroedvrouwenschool
- Koninklijk Atheneum

***Koninklijk Atheneum 1818
Duinenabdij***

Provinciale vroedvrouwenschool 1818

I
S
A
A
C

D
E

M
E
Y
E
R

1
7
8
6
-
1
8
6
1

“De Prinsen van de Brugse geneeskunde”

Isaac De Meyer & Napoleon

- Hulpchirurg 1808 – Hof van Pittem / uitgeloot – Lunéville – **regimentchirurg**
- **5e coalitieoorlog** tegen Oostenrijk en Groot-Brittannië
- 1809 – oorlogschirurg – Duitse veldtochten van Napoleon
- **Landshut, Eckmühl, Regensburg, Ebersberg, Wagram**
- 1812 - 1814 - Medische Faculteit Parijs
“**Docteur en chirurgie de la Faculté de Paris**”

Chirurgische ervaring Medische organisatie

Dr. ISAAC DE MEYER 1786 – 1861

- Medische organisatie
- Medisch onderwijs

**Brugse gids in de transitie van
zorg naar geneeskunde**

ISAAC DE MEYER

1786–1861 “homo universalis”

- **chirurg – accoucheur**
- **vroedvrouwen : grondbeginselen van de vroedkunde**
- **hoofdchirurg Sint-Jan Brugge – nieuwbouw**
- **voorzitter van de “société medico-chirurgical” 1832 – 1861**
- **medisch historisch onderzoek “analectes medicaux”**
- **kunst en boekencollectie**

ISAAC DE MEYER

- Hygiënist
- Bouw nieuw Sint Janshospitaal
- Vroedvrouwenonderwijs

**Helpt van de
Brugse populatie
is hulpbehoevend**

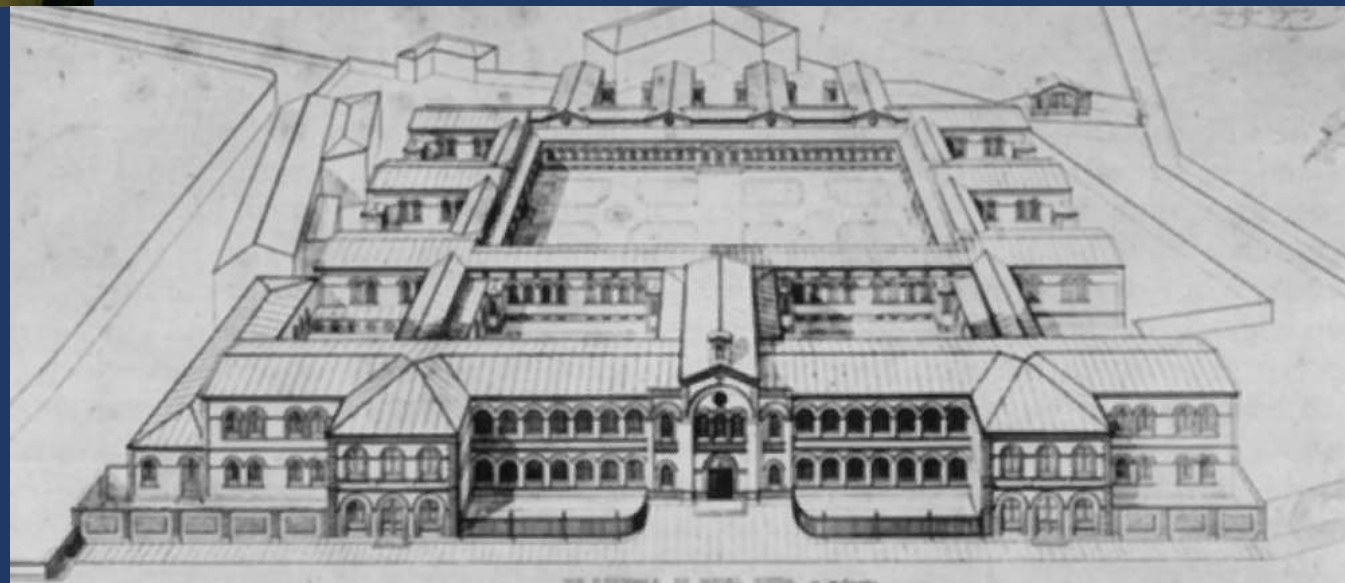
**1450 Brugge rijkste stad in Vlaanderen
1850 Brugge armste provincie hoofdstad in België**

HYGIËNISME

- Twijfel aan het **miasmatisme** en een geloof in het nog niet wetenschappelijk bewezen **contagionisme** – cfr. Fracastoro
- **Overdraagbaarheid** van ziektes
- **Hygiëne** als de preventie voor epidemieën
- Cholera - Tyfus

“Ces chambres de la mort”

ISAAC DE MEYER

DE PROMOTOR VAN HET VROEDVROUWEN ONDERWIJS

- Provinciale school voor vroedkunde
- 3 x per week les ivm vroedkunde
- “grondbeginselen van de vroedkunde”
- Chirurg accoucheur

OPLEIDING VROEDKUNDE BRUGGE

- 1780 : 1ste kraamafdeling Sint-Jan – Broederklooster – geen zusters
- 1806 : Departementale school
 - nouveau régime
 - 1ste vroedvrouw - vroedvrouw maîtresse
 - lekenjuffrouw
 - 16 leerlingen
 - cursussen Dr. Van Steenkiste
 - broederklooster

1818 MARIASTRAAT

Reglement vroedvrouwen 1824 basis wet 1818

- 20 jaar - behoorlijk lezen en schrijven
- Geschikt lichaamsgestel
- Onbesproken gedrag
- Godvreezend – deugdzaam
- stilzwijgendheid over de “geheymen des huysgezins”
- “vyandinne van den drank”- cfr. jenevergebruik
- “Tydelyk hulpe van de vroedmeester vraegen”

Reglement vroedvrouwen 1824

- Na 2 maal vier maand – 3x week 1u les in “nederduits”
- Examen voor Provinciale Geneeskundige Commissie
- Ondersteuning **gemeentebestuur** - boeken en onderhoud
- **Vestigingsplicht** in eigen gemeente

Geboortes materniteit Mariastraat

1833	-	33
1843	-	106 (3 tweelingen)
1847	-	179
1850	-	130
1867	-	187
1910	-	81

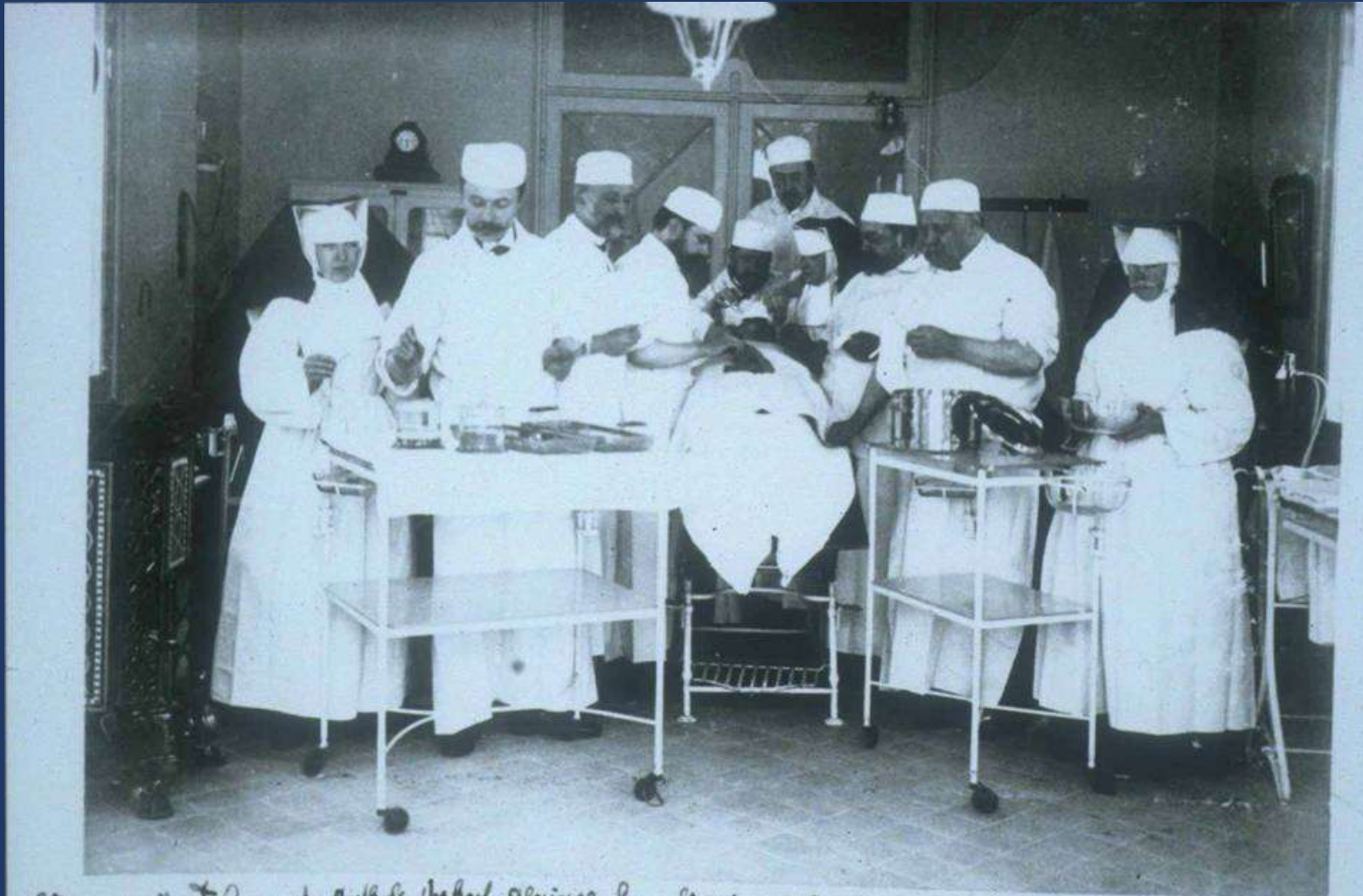
+/- 1850 Lente de geneeskunde

Eerste antiseptische barrière tussen patiënt en chirurg

- **De eerste antiseptische barrière tussen patiënt en chirurg**
 - **1. I. Semmelweis** – handhygiëne
 - **2. JL. Pasteur** – miasma theorie wordt vervangen door de kiemtheorie of kiemziekte
 - **3. Lister** – antiseptis
 - **4. Inhalatieanesthesie – rachianesthesie** postpartum bloedingen
 - **5. Landsteiner - bloedtransfusie -**
- **Asepsie + narcose = gynaecologie**

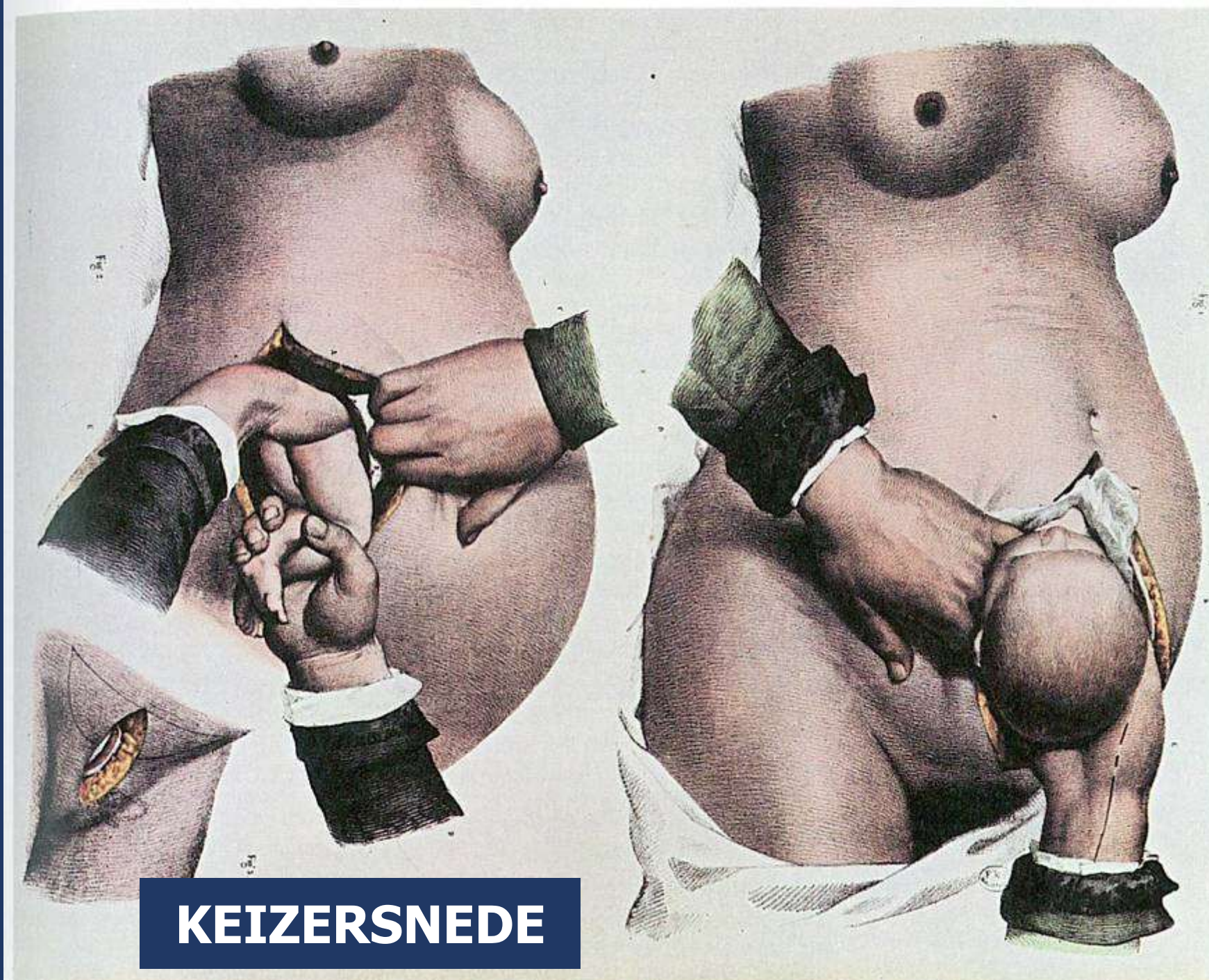

Diepe weke delen chirurgie

S. Manfreville J. Reynaert - Geelbals. Verboef. Glorieux. Leun. S. Andria. J. De Schuer
Une Operation
J. Van Schoonhede S. Mattheide 1900

KEIZERSNEEDE

2^e HELFT 19^e EEUW

- 1849 – dokter in de genees-, heel- en verloskunde
- accoucheur wordt vrouwenarts

20e EEUW

- 1910–1930
 - bevallingen in **materniteiten**
 - minder thuisbevallingen

- vroedvrouw wordt **assistente** van de gynaecoloog

Gezondheidszorg Brugge 1904

- 34 dokters
- 18 apothekers
- 7 tandartsen

- 21 vroedvrouwen

Moederhulp 1904

“eenige edelmoedige dames onzer stad”

DOEL : **KINDERSTERFTE** BESTRIJDEN

- Georganiseerde medische controle voor zuigelingen
- **Melkpoederbedeling**
 - Goezeputstraat
 - Langestraat
- Zusters van de Heilige Vincentius (Papnunnen)

Brugge
Moederhulp
Bruges

Wachtzaal. - Goezenput.
Salle d'attente - Goezenput

Brugge
Moederhulp
Bruges.

Weegzaal en Dispensarium - Het wegen des Kinds
Salle de pesée et Dispensaire - La pesée de l'Enfant

19516

BRUGSE MATERNITEITEN

20e eeuw

De burgerij moet naar het

- ziekenhuis
- materniteit

SINT JANSHOSPITAAL - MATERNITEIT OOSTMEERS 1910

+ Provinciale vroedvrouwenschool

Zalen van
4 - 6 bedden

Materniteit Oostmeers

43 BEDDEN – Sociale patiënten indeling

Verdieping

- - 4 zalen
 - Zaal Sint-Godelieve (6) – ‘goe volk’
 - Zaal Sint-Elisabeth (6) – ‘boerevolk’
 - Zaal Sint-Marie (6) – ‘jonge meisjes en ongehuwde moeders’
 - Zaal Sint-Monique (4) – lage burgerij

Gelijkvloers

- - 2 zalen
 - Zaal Sint-Margaretha (6) – ‘laag werkvolk’
 - Zaal Sint-Coleta (6) – ‘geweune mênschen, buiten mênschen’

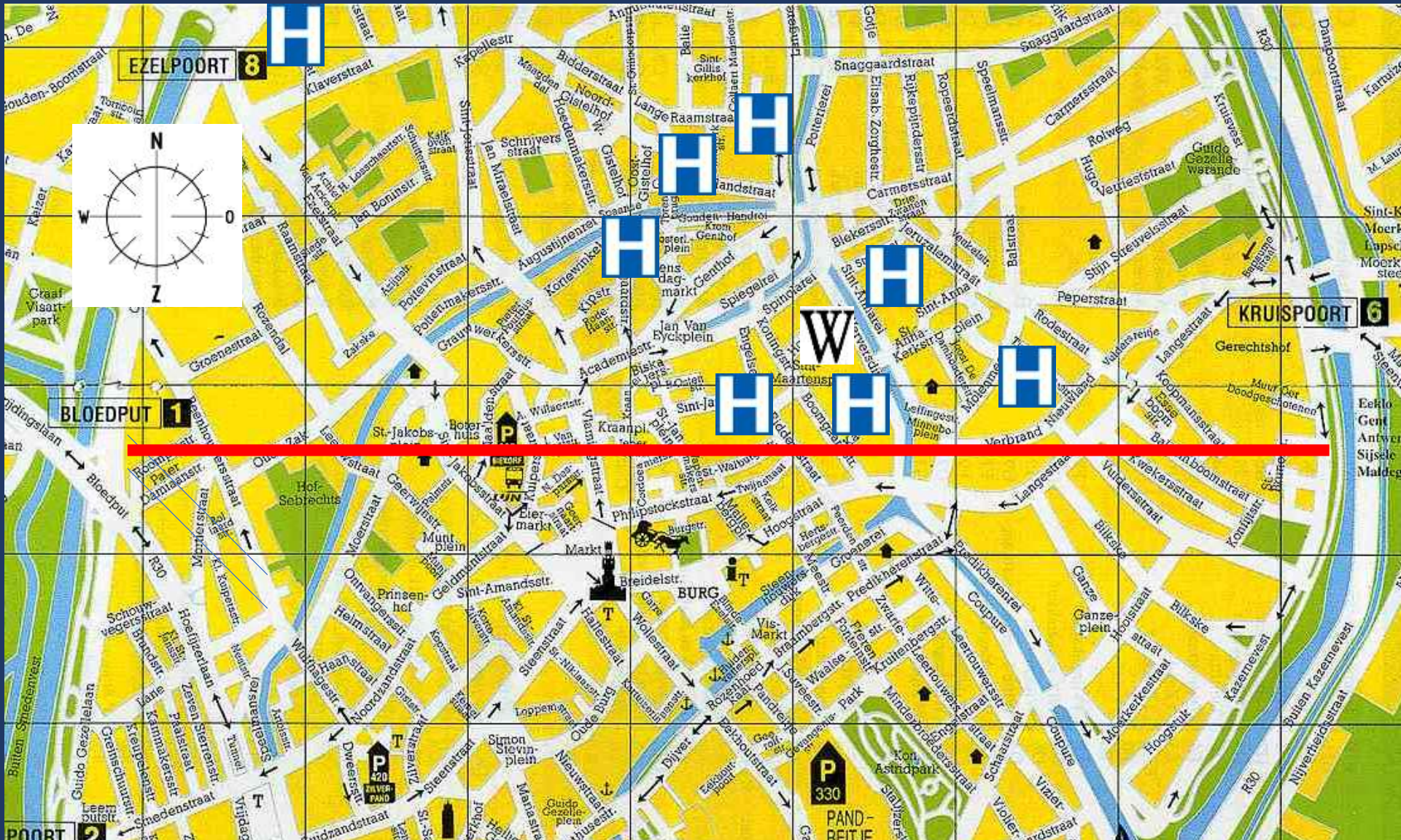

Materniteit Oostmeers

- 2 luxekamers 'chic volk'
- 7 éénpersoonskamers - burgerij
- arbeidskamer - 3 patiënten 'paravan'
- verloskamer - 2 patiënten 'paravan'
- bevallingen - gynaecoloog - leken-vroedvrouwen
- keizersnede - transfer naar hospitaal

ACHT PRIVAATKLINIEKEN IN NOORD - BRUGGE

Drie klinieken - Sint-Anna, Sint-Jozef & Dr. Godard – met materniteit

SINT ANNA MOEDERHUIS + PROV. VROEDVROUWENSCHOOL

1 - Het Moederhuis en vroedvrouwenschool Ste Anna te Brugge
La Maternité et l'école d'accoucheuses Ste Anne à Bruges

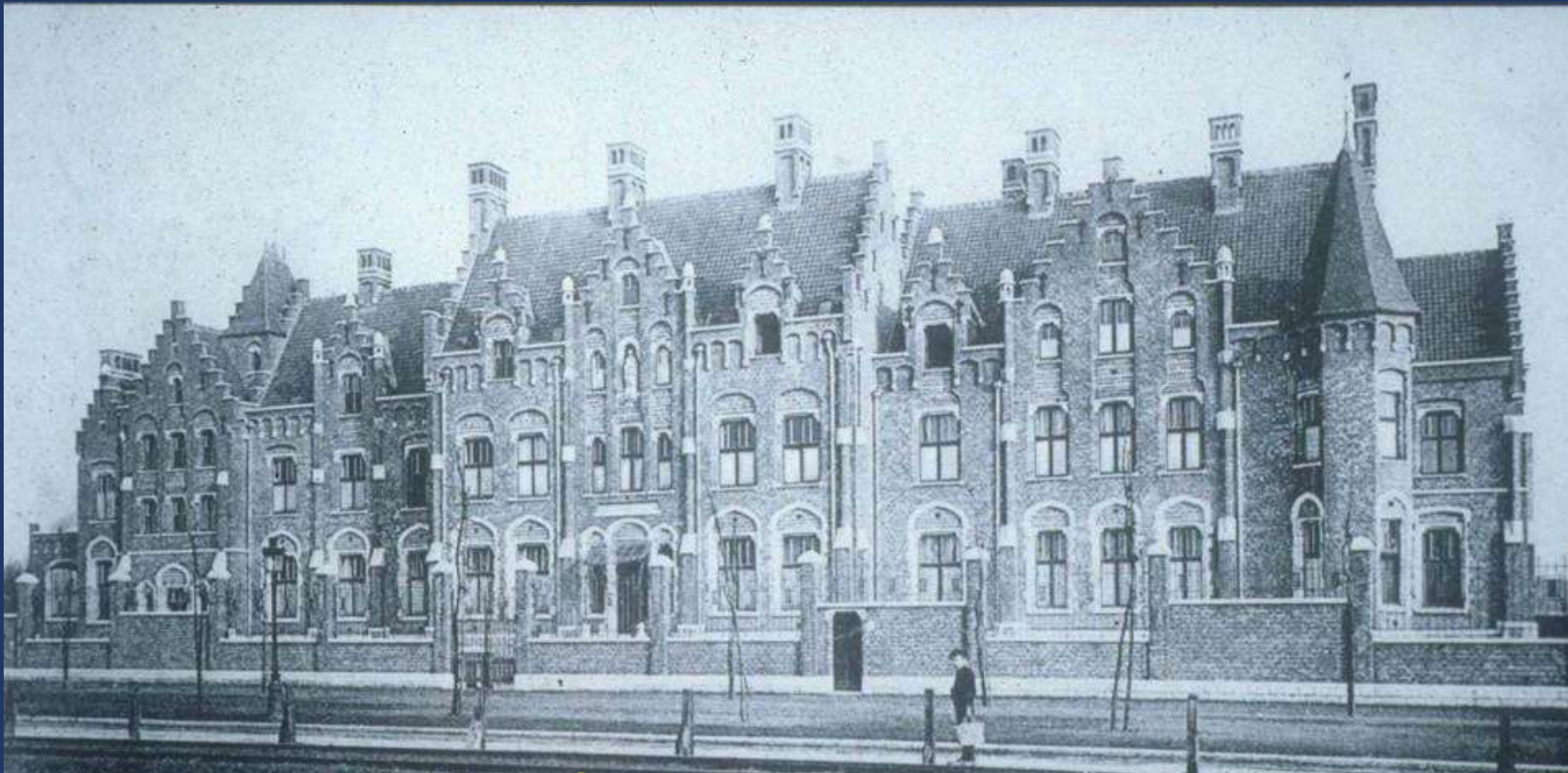

2 concurrerende vroedvrouwenscholen Sint-Anna & Sint-Jan – tot 1960 1930 – 1e Hospitaalzuster – vroedvrouw Zuster-maîtresse

1939 – Intra muros bevellingen - Brugge

Sint-Jan 1465 / Sint-Anna 343 / Godard 58 / Sint-Jozef 38 - Brugge 1904

1945 – Sint-Jan 1706 – Sint-Anna 1151 / Brugge 2857

RIJKSKLINIEK 1922

WERKHUISSTRAAT

Rijksweldadigheidsgesticht en de Rijkskliniek 2 instituten !

1/ 1922 Werkhuisstraat – Rijkskliniek voor delinquente geslachtsziekte
meisjes met een materniteit

DE ROOIE ROKTJIES - LES BOXONS

- de moeder mag 1 jaar het kind bij zich houden
- na 1 jaar – kinderopvang St - Clara - Garenmarkt - Zusters Franciscanessen

2/ 1927 Rijksweldadigheidsgesticht –
Meisjes van Beernem naar Brugge - 60 meisjes

“SCHOOLE VAN VERBETERNESSE”

Kliniek en gesticht olv. de zusters van de Heilige Familie van Pittem

Rijkskliniek

Materniteiten - platteland

Beernem - Varsenare

Huisartsen

Post WO II / 300 - 400 bevallingen per jaar

THUISBEVALLING DOOR HUISARTS TOT 1960

**HUISARTSEN IN PERIFERE MATERNITEITEN
Blankenberge – Knokke - Torhout**

Post - WO II - vroedkunde onderwijs

- 1957 - Wet Collard - A1 / A2 – opleidingen
- 1960 - Sint-Jansinstituut voor verpleegkunde
- 1982 - eerste mannelijke vroedkundige
- 1995 - opname het in Hoger onderwijs
- 2004 - BAMA - structuur

Post - WO II - nieuwe klinieken voor Brugge!

- Bond Moyson - volkskliniek
- Michel Van Maele - Tillegem - privaatkliniek
- Sint Janshospitaal - nieuwe lokalisatie - AZ Sint-Jan
- Mgr. De Smedt - AZ Sint-Lucas (Kliniek met Christelijke levensvisie)

Sluiting kleinere klinieken

- Technologische - & infrastructurale achterstand
- Mgr. De Smedt - noden van de Sint-Lucas kliniek
 - Drainage gebied (Beernem – Varsenare)
 - Religieus zorgpersoneel

Fusie !!!!

**Materniteit Brugge
AZ Sint-Jan & AZ Sint-Lucas**

16 Brugse gynaecologen – 12 V – 4 M

Bevallingen 2021 – 2275 = + 140 tov. 2020

21^e eeuw netwerking - fusie

Brugge – Sint-Jan – Sint-Lucas / Oostende – Damiaan – Serruys – BZIO / Eeklo - Alma / Knokke Heist - Zeno /
Veurne / Oostduinkerke - Kei

Technologische geneeskunde
Perinatale zorg

Eerstelijns regionaal zorggebieden
Basis gespecialiseerde zorg – lokaal
Supergespecialiseerde zorg

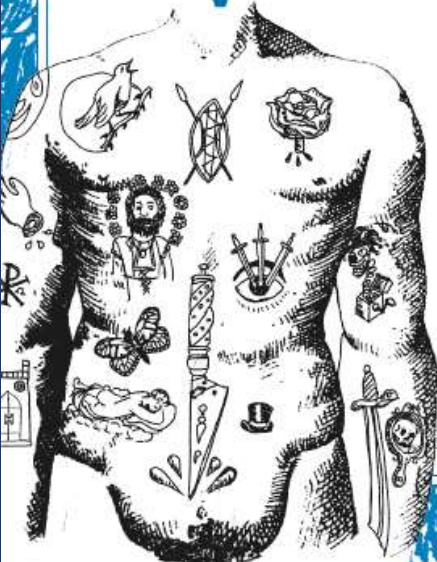
Lentesymposium Montanus 2021

zaterdag 21 mei – Campus Vives

Herfstsymposium Montanus vzw
**DE GESCHIEDENIS
VAN HET LICHAAM**

**Lichaams-
V**ERSIERING
ERMINKING
ERANDERING

woensdag
11 november
9 u tot 17 u
campus VIVES Brugge
N31 - Xaverianenstraat 10

ticket: €35
inbegrepen:
lezingen, catering, receptie

info en inschrijven:
www.montanu Brugge.be
www.facebook.com/montanus

Ik hoop dat het U heeft

“bevallen”

www.montanusbrugge.be

www.montanusbrugge.be

